

บทที่ 3

วิธีการละอายของอุมมะฮาดัลมุอ์มินีน ในยุคต้น

เพื่อให้การศึกษา วิธีการของบรรดาอุมมะฮาดัลมุอ์มินีนในยุคต้น บรรลุสู่วัตถุประสงค์การศึกษาในข้อที่ 2 ผู้วิจัยได้ศึกษาอัลกุรอาน หะดีษ ตำรา และอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยนำเสนอตามลำดับสาระสำคัญดังนี้

- 3.1 อุมมะฮาดัลมุอ์มินีนในอัลกุรอานและหะดีษ
- 3.2 ความหมายของอุมมะฮาดัลมุอ์มินีนและรายนาม
- 3.3 ความประเสริฐทั่วไปของอุมมะฮาดัลมุอ์มินีน
- 3.4 วิธีการละอายของอุมมะฮาดัลมุอ์มินีนในยุคต้น

3.1 อุมมะฮาดัลมุอ์มินีนในอัลกุรอานและหะดีษ

3.1.1 อุมมะฮาดัลมุอ์มินีนในอัลกุรอาน

3.1.1.1 อายุขัยที่บ่งบอกถึงสถานะของภรรยาท่านนบี ﷺ ว่าเป็นอุมมุอัลมุอ์มินีน⁸⁶
อัลลอฮ์ ﷻ ได้ตรัสว่า

﴿النَّبِيِّ أَوْلَىٰ بِالْمُؤْمِنِينَ مِنْ أَنفُسِهِمْ وَأَزْوَاجُهُ أُمَّهَاتُهُمْ...﴾

(الأحزاب: 6)

ความว่า “นบี ﷺ นั้นเป็นผู้ใกล้ชิดกับบรรดาผู้ศรัทธายิ่งกว่าตัวของพวกเขาเอง⁸⁷ และบรรดาภริยาของเขา (นบี ﷺ) คือมารดาของพวกเขา...”

(อัลอะหฺซาบ: 6)

⁸⁶ มารดาแห่งศรัทธาชน

⁸⁷ เพราะท่านเป็นผู้มีความเมตตาและสงสารพวกเขา ฉะนั้นท่านจึงเป็นผู้ที่มีความเหมาะสมยิ่งกว่าตัวของพวกเขาเองในทุก ๆ สิ่ง เช่น เรื่องเกี่ยวกับศาสนา และเรื่องของคุณยา

อายะฮ์ข้างต้นเป็นหลักฐานที่แสดงถึงภรรยาของท่านนบี ﷺ ทั้งหลายนั้นเป็นอุมมะฮฺฮะฮฺ อัลมุอ์มินีน (มารดาแห่งศรัทธาชน หรือมารดาสำหรับบรรดาผู้ศรัทธา)

3.1.1.2 อายะฮ์ที่บ่งบอกถึง การห้ามสมรสกับ อุมมะฮฺฮะฮฺอัลมุอ์มินีน ภายหลังจากท่านเราะสูล ﷺ เสียชีวิต อัลลอฮ์ ﷻ ได้ทรงตรัสไว้ว่า

﴿...وَلَا أَنْ تَنْكِحُوا أَزْوَاجَهُ مِنْ بَعْدِهِ أَبَدًا إِنَّ ذَلِكَ كَانَ عِنْدَ اللَّهِ

عَظِيمًا﴾

(الأحزاب: 53)

ความว่า “...และพวกเจ้าจะต้องไม่สมรสกับบรรดาภริยาของท่าน หลังจากท่าน (ได้สิ้นชีพไปแล้ว) เป็นอันขาด แท้จริงในการนั้น ณ ที่อัลลอฮ์ ﷻ เป็นเรื่องที่ใหญ่หลวงนัก”⁸⁸

(อัลอะหฺซาบ: 53)

นอกจากอายะฮ์ที่กล่าวมาข้างต้น ยังมีอีกหลายอายะฮ์ที่อัลลอฮ์ ﷻ ได้กล่าวถึงบรรดาอุมมะฮฺฮะฮฺอัลมุอ์มินีน โดยภาพรวม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในซูเราะฮ์อัลอะหฺซาบ นอกจากการกล่าวโดยรวมแล้ว อัลลอฮ์ ﷻ ยังได้กล่าวเป็นรายบุคคลอีกด้วย เช่น เรื่องราวของท่านหญิงอาอิชะฮฺ رضي الله عنها ในซูเราะฮ์อันนุร เรื่องราวของท่านหญิงหุฟฺซะฮฺ رضي الله عنها ในซูเราะฮ์อฏฺฎะละก เป็นต้น

3.1.2 อุมมะฮฺฮะฮฺอัลมุอ์มินีนในอัลหะดีษ

มีรายงาน จากอ็ชชะอฺบีย์ จากมัศรูก رضي الله عنه กล่าวว่า

⁸⁸ เพราะพวกนางนั้นเปรียบเสมือนมารดาของพวกเขา และท่านนบี ﷺ เปรียบเสมือนบิดาของพวกเขา เป็นการสมควรละหรือที่พวกเขาจะทำร้ายท่านนบี ﷺ และครอบครัวของท่าน เพราะการกระทำเช่นนั้นนับได้ว่าเป็นเรื่องร้ายแรงอย่างยิ่ง และเป็นบาปใหญ่ที่อัลลอฮ์ ﷻ จะไม่ทรงยกโทษให้เลย

((قال قالت امرأة لعائشة يا أمه قالت إني لست بأملك إنما أنا أم
رجالكم))

ความว่า “ได้มีสตรีนางหนึ่งกล่าวขึ้นแก่ท่านหญิงท่านหญิงอาอิชะฮฺ رضي الله عنها ว่า โอ้มารดา ท่านหญิงได้กล่าวตอบไปว่า แท้จริงฉันไม่ใช่มารดาของท่าน ฉันเป็นมารดาแก่บุรุษของพวกท่าน ”

(Ibn Sa‘ad, 1990: 8/67)

al-Qurtūbiy رحمته الله (1993: 7/82) กล่าวว่า “ผู้คนที่มีความเห็นที่แตกต่างกันว่า บรรดา มารดา (อุมมะฮฺฮาด) เป็นมารดาทั้งบุรุษและสตรี หรือมีสถานะเป็นมารดาเฉพาะบุรุษเท่านั้น

al-Arābiy al-Mālikiy رحمته الله (1958: 3/1496) ได้กล่าวในตัฟสีรของท่านเกี่ยวกับ ประเด็นนี้เช่นกันว่า “ผู้คนที่มีความเห็นที่แตกต่างเกี่ยวกับเรื่องนี้ บ้างก็มีความเห็นว่า وَأَزْوَاجُهُ ﴿﴾ เป็นคำตรัสของอัลลอฮ์ ﷻ ในลักษณะทั่วไป (อาม) ดังนั้น บรรดาภรรยาท่านนบีจึงมี สถานะประหนึ่ง มารดาทั้งบุรุษและสตรี บ้างก็มีความเห็นว่า สถานการณ์เป็นมารดาของอุมมะฮฺฮาด ซึ่งเฉพาะสำหรับบุรุษเท่านั้น เนื่องจากความหมายดังกล่าว เป็นการบ่งบอกถึงสถานะของพวกนาง ด้วยสถานะของการเป็นมารดาสำหรับเหล่าบุรุษอันต้องห้าม (ซึ่งการสมรส) และ al-Arābiy رحمته الله กล่าวว่า ความเห็นนี้ถูกต้อง al-Qurtūbiy رحمته الله (1993: 7/82) ได้กล่าวในอีกมุมนึงว่า “ไม่มี ประโยชน์ที่จะชี้ เฉพาะถึงสถานะของอุมมะฮฺฮาด อัลมุอฺมินีนในคำตอบที่ว่า มีฐานะสำหรับบุรุษ เท่านั้น โดยไม่รวมถึงสตรี ทั้งนี้เพราะเป็นที่ประจักษ์แก่กันแล้วว่า บรรดาภรรยาท่านนบี رضي الله عنهن นั้นเป็น อุมมะฮฺฮาดสำหรับบุรุษและสตรี ซึ่งทั้งบุรุษและสตรีจะต้องให้การเทิดทูน ให้ความยิ่งใหญ่ถึงเกียรติ ของพวกนาง

3.2 ความหมายของอุมมะฮฺฮาดและรายนาม

3.2.1 ความหมายของอุมมะฮฺฮาด

จากคำตรัสของอัลลอฮ์ ﷻ ที่ว่า وَأَزْوَاجُهُ أُمَّهَاتُهُمْ ﴿﴾ ความว่า “และบรรดา ภริยาของเขา (นบี) คือมารดาของพวกเขา” นั้น ได้มีนักวิชาการได้ให้นิยาม และขอบข่ายไว้หลาย ท่าน เช่น

Ibn Kathir رحمته الله (2004: 11/119) กล่าวว่า “คำตรัสของอัลลอฮ์ ﷻ ที่ว่า ﴿ وَأَزْوَاجُهُ أُمَّهَاتُهُمْ ﴾ หมายถึง และบรรดาภริยาของเขา (นบี ﷺ) คือมารดาของพวกเขา ” นั้นหมายความว่า (ผู้ศรัทธา) จะต้องให้ความเคารพนับถือ ให้เกียรติ ยกย่องและเทิดทูน (บรรดาภรรยา นบี ﷺ) แต่ไม่อนุญาตให้อยู่กับนางตามลำพัง และไม่เป็น ที่ต้องห้าม (ในการ สมรส) กับ บุตรสาวหรือพี่น้องหญิงของพวกนางตามอิจญมาฮ์ (มติเอกฉันท์ของปวงปราชญ์)”

al-Qurṭubiy رحمته الله (1993: 7/82) กล่าวว่า “คำตรัสของอัลลอฮ์ ﷻ ที่ว่า ﴿ وَأَزْوَاجُهُ أُمَّهَاتُهُمْ ﴾ หมายถึง และบรรดาภริยาของเขา (นบี ﷺ) คือมารดาของพวกเขา ” นั้นหมายความว่าอัลลอฮ์ ﷻ ได้ทรงให้เกียรติบรรดาภรรยาของท่านนบี ﷺ ด้วยการเป็นมารดาแห่งศรัทธาชน จำเป็นจะต้องให้ความเลื่อมใส ให้การคารวะ ให้ความยิ่งใหญ่ และห้ามชายใดก็ตามสมรสกับพวกนาง

al-Sayūṭiy رحمته الله (1990: 5/351) กล่าวว่า “มีการรายงานจากอิบ努บิฮาติม จากเกาะตาอะฮ์ เกี่ยวกับคำตรัสของอัลลอฮ์ ﷻ ที่ว่า ﴿ وَأَزْوَاجُهُ أُمَّهَاتُهُمْ ﴾ นั้น ท่านเกาะตาอะฮ์กล่าวว่า คือมารดาของพวกเขา (หมายถึงผู้ศรัทธา) ซึ่งเป็นที่ต้องห้าม กล่าวคือ ไม่อนุญาตให้มุอ์มินคนใดทำการสมรสกับสตรีที่เป็นภรรยา นบี ﷺ แม้ว่านางจะถูกหย่าหรือภายหลังจากที่ท่านนบี ﷺ เสียชีวิตไปแล้วก็ตาม บรรดาภรรยา นบี ﷺ เป็นที่ต้องห้ามสำหรับมุอ์มินทุกคนเสมือนกับมารดาที่ต้องห้ามซึ่ง การสมรส”

al-Baghāwiy رحمته الله (1997: 4/139) กล่าวว่า “คำตรัสของอัลลอฮ์ ﷻ ที่ว่า ﴿ وَأَزْوَاجُهُ أُمَّهَاتُهُمْ ﴾ หมายถึง และบรรดาภริยาของเขา (นบี ﷺ) คือมารดาของพวกเขา ” นั้นหมายความว่า พวกนางคือมารดาแห่งศรัทธาชน อันจะต้องเกิดเกียรติ ตามสิทธิของพวกนาง และต้องห้ามซึ่งการสมรส”

al-‘Arābiy al-Mālikiy رحمته الله (1958: 3/1496) กล่าวว่า “คำตรัสของอัลลอฮ์ ﷻ ที่ว่า ﴿ وَأَزْوَاجُهُ أُمَّهَاتُهُمْ ﴾ หมายถึง และบรรดาภริยาของเขา (นบี ﷺ) คือมารดาของพวกเขา ” นั้นไม่ใช่มารดา (ที่แท้จริง)สำหรับผู้ศรัทธา แต่อัลลอฮ์ ﷻ ได้ประทาน (สถานะ) แก่พวกนางเป็นที่ต้องห้าม ซึ่งการสมรส (กับชายอื่น) ทั้งนี้เพื่อให้เกียรติแก่ท่านนบี ﷺ และรักษาหัวใจของท่าน”

al-Ṭabrāsīy رحمته الله (2005: 8/122) กล่าวว่า “คำตรัสของอัลลอฮ์ ﷻ ที่ว่า ﴿ وَأَزْوَاجُهُ أُمَّهَاتُهُمْ ﴾

﴿أُمَّهَاتُهُمْ﴾ หมายถึง และบรรดาภริยาของเขา (นบี ﷺ) คือมารดาของพวกเขา ” นั้นหมายความว่า พวกนาง (บรรดาภรรยาของนบี ﷺ) สำหรับศรัทธาชนชาย (มูฮัมมัด) นั้นเหมือนกับมารดาในการต้องให้ความเคารพ และต้องห้ามซึ่งการสมรส แต่ไม่ได้เป็นมารดาของพวกเขาอย่างแท้จริง เพราะหากเป็นเช่นนั้นแล้ว บรรดาบุตรสาวของพวกนางก็เป็นพี่น้องกับพวกเขาด้วย และไม่อนุมัติให้มูฮัมมัดคนใดทำการสมรสกับพวกนางด้วย (แต่กรณีนี้ไม่ใช่เช่นนั้น)”

al-Mawdudiy ﷺ (2544: 2021-2022) กล่าวว่า “ลักษณะอีกอย่างหนึ่งของท่านเราะสูล ﷺ ก็คือ ภรรยาของท่านเป็นที่ต้องห้ามสำหรับมุสลิมเช่นเดียวกับแม่แท้ ๆ ของเขา ภรรยาของท่านเราะสูล ﷺ คือมารดาของบรรดาผู้ศรัทธาในความหมายที่ว่า มุสลิมทุกคนจะต้องให้ความเคารพนับถือนางและไม่อาจสมรสกับนางได้

ในเรื่องของการสมรส ท่านนบีมุฮัมมัด ﷺ ได้สมรสกับสตรีมากกว่าสิบท่าน (ส่วนหนึ่ง) เพื่อปรับปรุงกิจการอะฮ์ลุลบัยต์ และเพื่อสนองคำสั่งใช้ของอัลลอฮ์ ﷻ ผู้ทรงเกรียงไกร (Ibrāhīm al-Jamal, 1983: 17) Ibn Hishām ﷺ (1995: 4/345) กล่าวว่า “ภรรยาของท่านมีทั้งหมด 9 ท่าน ได้แก่ อาอิชะฮ์ บุตรี อบีบักร, หัฟซะฮ์ บุตรี อุมัร, อุมมุหะบิยะฮ์ บุตรี อบีซุฟยาน, อุมมุสะละมะฮ์ บุตรี อบีอุมัยยะฮ์, เสาะละฮ์ บุตรี ชัมอะฮ์, ซัยนับ บุตรี ญะหุช, มัยมูนะฮ์ บุตรี อัลฮาริษ, ญะอ์บิยะฮ์ บุตรี อัลฮาริษ และเศาะฟียะฮ์ บุตรี หุัยย ﷺ และในบางรายงานของผู้รู้ท่านหนึ่งกล่าวว่า เมื่อรวบรวมภรรยาของท่านเราะสูล ﷺ แล้ว มีทั้งหมด 13 คนด้วยกัน” เกี่ยวกับจำนวนภรรยาของท่านเราะสูล ﷺ เป็นสิ่งที่นักวิชาการมีความที่แตกต่างกัน Sa‘īd Iyyub (1997: 17) กล่าวว่า “นักวิชาการมีความเห็นที่แตกต่างกันถึงจำนวนสตรีทั้งหมดที่ท่านเราะสูล ﷺ ได้สมรส ส่วนหนึ่งกล่าวว่า ท่านเราะสูล ﷺ สมรสทั้งหมด 25 คน และที่หมั่นหมายไว้ 25 คน ส่วนหนึ่งกล่าวว่าทั้งหมด 25 คน และที่มีขอวาทะครอบครอง (ในฐานะทาสี) 21 คน นักวิชาการส่วนหนึ่งกล่าวว่า ท่านเราะสูล ﷺ ได้สมรส 15 คน และนักวิชาการอื่นๆ กล่าวว่า 13 คนโดยไม่มีทาสีในครอบครอง” al-Jibālī (2005: 118-119) กล่าวว่า “รายนามของอุมมะฮ์อาดัลมูฮัมมัดนี้อยู่หลายท่าน รวมทั้งหมด 11 ท่าน” และทัศนะที่ถูกต้องเกี่ยวกับภรรยาของท่านนบี ﷺ ที่มีฐานะเป็นอุมมะฮ์อาดัลมูฮัมมัดนี้อยู่ 11 ท่าน Ramadān al-Zaylān (2005: 1425-1426) กล่าวว่า ‘Abd al-Azīz bin Muḥammad ระบุในงานวิจัยของท่าน (1987: 662/2-14) ว่า “ผู้ที่ท่านนบี ﷺ หมั่นหมายไว้ แต่ไม่ได้สมรสกับพวกนาง เช่น อุมมุฮานี บุตรี อับดุลลิลิ ﷻ ผู้ที่เสนอตัวแก่ท่านนบี ﷺ เช่น บุตรีของหัมซะฮ์ บุตร อับดุลมุฏะอิลิ ﷻ และจากสตรีที่

มอบตนให้กับท่านนบี ﷺ ได้แก่ เคาละฮุ บุตรี หะกิม อุมมุซริก رضي الله عنها Ibn Hajar رحمته الله กล่าวในหนังสือ Mugadimah Fathu al-Bāriy ของท่านว่า สตรีเหล่านี้ไม่จัดอยู่ในฐานะของอุมมะฮาดอัลมุอ์มินีน” นอกจากนี้ ท่านนบี ﷺ ได้หย่าภรรยาบางท่าน เช่น ท่านได้หย่า อัมเราะฮุ อัลกาลาบียะฮุ ⁸⁹ และไม่ได้ร่วมกิจประเวณีกับนาง ทั้งนี้เพราะนางได้กล่าวขอความคุ้มครองจากอัลลอฮุ ﷻ จากตัวท่านนบี ﷺ กรณีนี้ไม่นับว่านางเป็นหนึ่งในบรรดาอาอียาด ผู้เรียกร้องเชิญชวนจากบรรดาภรรยาของท่านนบี ﷺ (Ibrāhīm al-Jamal, 1983: 166) และไม่ถือว่านางมีสถานะเป็นอุมมะฮาดอัลมุอ์มินีน

สรุปแล้ว อุมมะฮาดอัลมุอ์มินีน หมายถึง บรรดาสตรีที่ท่านนบี ﷺ สมรสและไม่ได้หย่าหลังจากนั้น สำหรับสตรีที่เสนอดัวและมอบให้กับท่าน สตรีที่เป็นทาสี และสตรีที่ท่านนบี ﷺ หมั้นหมายไว้แต่ไม่ได้สมรสด้วย ทั้งหมดนี้ไม่ถือเป็นอุมมะฮาดอัลมุอ์มินีน

3.2.2 รายนามอุมมะฮาดอัลมุอ์มินีน

อุมมะฮาดอัลมุอ์มินีน เป็นบุคคลที่คู่ควรแก่การได้รับความเคารพนับถือ เป็นบุคคลที่อัลลอฮุ ﷻ ทรงเลือกให้ได้มีความใกล้ชิดและเป็นคู่ชีวิตของท่านเราะฮูล ﷺ (Muhammad al-Jibālī, 2005:95) รายนามของอุมมะฮาดอัลมุอ์มินีนอยู่หลายท่าน รวมทั้งหมด 11 ท่าน ดังตารางสรุปข้างล่างนี้ (al-Jibālī, 2005: 118-119) อันประกอบด้วยชื่อ ปีเกิด ปีที่สมรส ปีที่เสียชีวิต และอายุ

ลำดับที่	ชื่อ	ปีที่เกิด (ก่อนการ ฮิจเราะฮ์)	ปีที่สมรส	ปีที่เสียชีวิต	อายุ
1	เคาะดีญะฮุ บุตรี กุฎัยลิด	68	28	3	65
2	เศาะดะฮุ บุตรี ซัมอะฮุ	58	3	23	80
3	อาอิชะฮุ บุตรี อับบักกุ	9	2	58	55
4	ซัยนัฮุ บุตรี กุซัยมะฮุ	57	4	4	80
5	อุมมุ สะละมะฮุ	28	4	62	90
6	หัฟเศาะฮุ บุตรี อุมร์	28	4	45	62

⁸⁹ นักวิชาการมีความเห็นที่แตกต่างกันถึงชื่อสตรีที่กล่าวอ้อยคำข้างต้น ส่วนหนึ่งระบุว่าชื่อ อัสมาฮ์ บุตร กะอับ อัลญะนียะฮุ (Muhammad al-Jibālī, 2005: 119) และบ้างท่านระบุว่าชื่อ อุมามะฮุ อุมัยยะฮุ เป็นต้น

(الأحزاب: 33)

ความว่า “และจงอยู่ในบ้านเรือนของพวกเธอ และอย่าได้โอ้อวดความงาม (ของพวกเธอ) เช่น การอวดความงาม (ของพวกสตรี) แห่งสมัยมลายในยุคนั้น⁹¹ และจงดำรงการละหมาดและจ่ายซะกาต และจงกักคิต่ออัลลอฮ์ ﷻ และเราะสุล ﷺ ของพระองค์ อัลลอฮ์ ﷻ เพียงแต่ต้องการที่จะขจัดความโสโครกออกไปจากพวกเจ้า⁹² โอ้สมาชิกของวงศ์ตระกูล (นบี ﷺ) เอ๋ย⁹³ และทรง (ประสงค์) ที่จะขจัดเกล้าพวกเจ้าให้สะอาดบริสุทธิ์”

(อัลอะหฺซาบ: 32-33)

นอกจากนี้ยังมีกรณีที่ยืนยันในหะดีษของท่านเราะสุล ﷺ เกี่ยวกับบรรดาภรรยาของท่านถึงสถานะของ การเป็นส่วนหนึ่ง ของอะฮฺลุลบัยต์ ดังมีรายงานจากท่านซัยด์ บุตร อัครอม ﷺ ว่า

((نِسَاؤُهُ مِنْ أَهْلِ بَيْتِهِ))

(أخرجه مسلم: 44)

ความว่า “ภรรยาของท่านนบีก็เป็นหนึ่งในอะฮฺลุลบัยต์ของท่านเราะสุล ﷺ ด้วย”

(บันทึกโดย Muslim: 44)

Ibn Qaiyim ﷺ (1987: 331-322) กล่าวว่า “บรรดาภรรยาก็รวมอยู่ใน อะฮฺลุลบัยต์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งบรรดาภรรยาของท่านนบี ﷺ เปรียบเสมือนบุคคลในสายสกุลเดียวกัน เนื่องจากพวกนางเหล่านั้นมีความผูกพันกับท่านนบี ﷺ ในฐานะเป็นภรรยา มิใช่เป็นผู้ที่ถูกกูดขึ้นมาลอยๆ โดยมิได้มีสิ่งใดผูกพันกัน และบรรดานางเหล่านั้นก็เป็นที่ต้องห้ามในการสมรสกับชายอื่นทั้งมวล

⁹¹ โดยที่สตรีในยุคญาฮิลียะฮ์ได้ออกไปนอกบ้านเพื่ออวดความงามของพวกเธอ เปิดเผยส่วนที่ไม่สมควรจะเปิดเผย

⁹² คือขจัดความโสโครกแห่งการฝ่าฝืนและความคิดต่าง ๆ

⁹³ หมายถึงครอบครัวหรือวงศ์วานของท่านนบี ﷺ

ทั้งในขณะที่ท่านนบี ﷺ ยังมีชีวิตอยู่ และหลังจากที่ท่านนบี ﷺ ได้เสียชีวิตไปแล้วก็ตาม เพราะบรรดานางเหล่านั้นล้วนเป็นภรรยาของท่านนบี ﷺ ทั้งในโลกคุณยาและทั้งโลกอาคิเราะฮ์ด้วย”

3.3.2 อัลลอฮ์ ﷻ ได้กำหนดสถานะของ (บรรดาภรรยาท่านนบี ﷺ) ต่อบรรดาศรัทธาชนชายด้วยสถานะการเป็นมารดา อันต้องห้ามชายใด (ซึ่งการสมรส) และจำเป็นจะต้องให้ความเคารพแก่นาง อัลลอฮ์ ﷻ ได้ตรัสไว้ว่า

﴿النَّبِيِّ أَوْلَىٰ بِالْمُؤْمِنِينَ مِنْ أَنفُسِهِمْ وَأَزْوَاجُهُ أُمَّهَاتُهُمْ ...﴾

(الأحزاب: 6)

ความว่า “นบี ﷺ นั้นเป็นผู้ใกล้ชิดกับบรรดาผู้ศรัทธายิ่งกว่าตัวของพวกเขาเอง⁹⁴ และบรรดาภรรยาของเขา (นบี ﷺ) คือมารดาของพวกเขา...”

(อัลอะหฺซาบ: 6)

3.3.3 ด้วยเหตุที่พวกนางเลือกอัลลอฮ์ ﷻ เลือกระาะฮ์ของพระองค์ และเลือกอาคิเราะฮ์ที่จีรัง (จากการประทานอาชะฮ์ เพื่อให้ภรรยาท่านนบี ﷺ เลือกระหว่างคุณยา กับอัลลอฮ์ ﷻ ระะฮ์ฮ์ของพระองค์ และโลกอาคิเราะฮ์) อัลลอฮ์ ﷻ จึงได้ตอบแทนพวกนางด้วยการเตรียมรางวัลอันยิ่งใหญ่ พระองค์ได้ตรัสไว้ว่า

﴿يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ قُلْ لَأَزْوَاجِكُمْ إِن كُنْتُنَّ تُرِدْنَ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا وَزِينَتَهَا فَتَعَالَيْنَ أُمَتِّعْكُنَّ وَأُسَرِّحْكُنَّ سَرَاحًا جَمِيلًا﴾

(الأحزاب: 29)

ความว่า “โอ้นบี ﷺ เอ๋ย จงกล่าวแก่บรรดาภรรยาของเจ้าเถิดว่า⁹⁵ หากพวกเธอปรารถนาการมีชีวิตในโลกนี้และความเพริศแพร้วของ

⁹⁴ เพราะท่านเป็นผู้มีความเมตตาและสงสารพวกเขา ฉะนั้นท่านจึงเป็นผู้ที่มีความเหมาะสมยิ่งกว่าตัวของพวกเขาเองในทุกๆ สิ่ง เช่น เรื่องเกี่ยวกับศาสนา และเรื่องของคุณยา

มัน ก็จึงมาเถิด ฉันจะจัดหา (การเลี้ยงชีพ) ให้แก่พวกเธอ และจะ
ปล่อยพวกเธอให้ออกไปอย่างดีงาม⁹⁶”

﴿وَإِنْ كُنْتُمْ تُرَدُّنَ اللَّهُ وَرَسُولَهُ وَالِدَارَ الْآخِرَةَ فَإِنَّ اللَّهَ أَعَدَّ
لِلْمُحْسِنَاتِ مِنْكُمْ أَجْرًا عَظِيمًا﴾

(الأحزاب: 29)

ความว่า “และหากพวกเธอปรารถนาอัลลอฮ์ ﷻ และเราะสูล ﷺ
ของพระองค์และโลกอาคิเราะฮ์แล้ว ⁹⁷ แท้จริงอัลลอฮ์ ﷻ ได้
เตรียมผลบุญอันใหญ่หลวงแก่เหล่าสตรีผู้กระทำความดีในหมู่
พวกเธอ⁹⁸”

(อัลอะหฺซาบ: 28-29)

3.3.4 ได้รับผลบุญสองเท่าอันเนื่องมาจากพวกนางฏออะฮ์ (ภักดี) และกระทำความ
ที่ดี อัลลอฮ์ ﷻ ได้ตรัสว่า

﴿وَمَنْ يَقْتُمْ مِنْكُمْ لِلَّهِ وَرَسُولِهِ وَتَعْمَلْ صَالِحًا نُؤْتِيهَا أَجْرَهَا مَرَّتَيْنِ
وَأَعْتَدْنَا لَهَا رِزْقًا كَرِيمًا﴾

(الأحزاب: 31)

⁹⁵ คือบรรดาภริยาของเจ้าที่ทำความเดือดร้อนให้เจ้า เพราะเรียกร้องขอเพิ่มค่าใช้จ่าย

⁹⁶ คือฉันจะจัดการหย่าพวกเธอโดยมิให้เกิดการเดือดร้อน

⁹⁷ หากพวกเธอต้องการความโปรดปรานของอัลลอฮ์ ﷻ และเราะสูล ﷺ ของพระองค์ และได้รับความ
สะดวกสบายในโลกอาคิเราะฮ์

⁹⁸ คือสวนสวรรค์ที่ไม่เคยพบเห็น ไม่เคยได้ยิน และไม่เคยนึกเคยฝันมาก่อนเลย

ความว่า “และผู้ใดในหมู่พวกเธอก็คิดถึงอัลลอฮ์ ﷻ และเราะซูล ﷺ ของพระองค์ และกระทำความดีเราจะให้รางวัลของนางแก่นางสองครั้ง”⁹⁹ และเราได้เตรียมปัจจัยยังชีพอันดีงามแก่นาง”

(อัลอะหฺซาบ: 31)

3.3.5 อุมมะฮฺฮาดอัลมูอฺมินีนไม่เหมือนกับสตรีทั่วไปในแง่ของเกียรติ ความประเสริฐ และตำแหน่งที่สูงส่ง

﴿يَا نِسَاءَ النَّبِيِّ لَسْتُنَّ كَأَحَدٍ مِنَ النِّسَاءِ إِنِ اتَّقَيْتُنَّ فَلَا تَخْضَعْنَ بِالْقَوْلِ فَيَطْمَعَ الَّذِي فِي قَلْبِهِ مَرَضٌ وَقُلْنَ قَوْلًا مَعْرُوفًا﴾

(الأحزاب: 32)

ความว่า “โอ้ บรรดาภริยาของนบี ﷺ เอ๋ย พวกเธอไม่เหมือนกับสตรีใด ๆ ในเหล่าสตรีอื่นหากพวกเธอยำเกรง (อัลลอฮ์ ﷻ)¹⁰⁰ ก็ไม่ควรพุดจาเพราะพริ้งนั้ก เพราะจะทำให้ผู้ที่ในหัวใจของเขามีโรคเกิด ความโลภ แต่จงพุดด้วยถ้อยคำที่พอเหมาะพอควร¹⁰¹

(อัลอะหฺซาบ: 32)

3.3.6 พวกนางจะได้เป็นภรรยาของท่านเราะซูล ﷺ ในคุณยาและอากีเราะฮฺ (Yāsīmīn, 2005: 21)

ความประเสริฐที่กล่าวมาข้างต้นเป็นความประเสริฐทั่วไปสำหรับอุมมะฮฺฮาดอัลมูอฺ

⁹⁹ คือผู้ใดที่คิดถึงอัลลอฮ์ ﷻ และเราะซูล ﷺ เป็นประจำ และทำความใกล้ชิดต่อพระองค์ด้วยการทำความดี แล้วเราก็จะตอบแทนความดีให้เธอสองเท่า คือเท่าหนึ่งต่อการภักดีและการตักวา อีกเท่าหนึ่งในการที่เธอทำความโปรดปรานให้แก่ท่านเราะซูล ﷺ ด้วยการพอใจในสิ่งที่มีอยู่และการอยู่ร่วมกันด้วยความผาสุก

¹⁰⁰ อัลกุรฎูบียั้กกล่าวว่ อัลลอฮ์ ﷻ ทรงชี้แจงว่ ความประเสริฐจะเป็นที่สมบรูณ์แก่พวกเธอด้ว้กกับการตักวา โดยที่พระองค์ทรงประทานให้แก่พวกเธอได้มาเป็นภริยาของท่านเราะซูล ﷺ

¹⁰¹ อิบญะฮะมีร์ กล่าวว่ ความหมายก็คื้ อกจะพุดกับผู้อื่นด้ว้กคำพุดที่ไม่มิจริต และไม่เหมือนกับการที่เธอจะพุดกับสามีของเธอ

มีนิน ที่อัลลอฮ์ ﷻ ได้ให้เกียรติและยกระดับของพวกนางทั้งคุณาและอากีเราะฮ์ บรรดาภรรยาของท่านนบี ﷺ มีหลายท่านและแต่ละท่านมีความประเสริฐหลายประการ ซึ่งจะยกมาอย่างพอสังเขป ในหัวข้อต่อไป

3.4 วิธีการละอาะฮ์ของอุมมะฮฺฮาตอัลมุอ์มีนีน ในยุคต้น

วิธีการละอาะฮ์ของ อุมมะฮฺฮาตอัลมุอ์มีนีนในยุคต้น ผู้วิจัยได้เลือกศึกษาอุมมะฮฺฮาตอัลมุอ์มีนีน ทั้งหมด 6 ท่านด้วยกัน คือ

1. ท่านหญิงเคาะดีญะฮ์ บุตรี คุวัยลิด ﷺ
2. ท่านหญิงเสาะฮะฮ์ บุตรี ชัมอะฮ์ ﷺ
3. ท่านหญิงอาอิชะฮ์ บุตรี อะบูบักร์ ﷺ
4. ท่านหญิงหุฟศะฮะฮ์ บุตรี อุมร์ ﷺ
5. ท่านหญิงอุมมุสะละมะฮ์ ﷺ
6. ท่านหญิงซัยนับ บุตรี ญะหุช ﷺ

สาเหตุที่ผู้วิจัยเลือกอุมมะฮฺฮาตอัลมุอ์มีนีน 6 ท่านข้างต้น เพราะทั้ง 6 ท่านเป็นผู้ที่มีความโดดเด่นในการละอาะฮ์ตามวิธีการละอาะฮ์ทั้ง 5 วิธีการที่ผู้วิจัยสังเคราะห์ขึ้นเป็นกรอบแนวคิด แต่ทั้งนี้ไม่ได้หมายความว่าอุมมะฮฺฮาต อัลมุอ์มีนีน ท่านอื่นๆ ไม่ได้ไม่ได้มีบทบาทใดๆ ในการเรียกร้องผู้คนในสมัยนั้นสู่อัลลอฮ์ ﷻ

3.4.1 ชีวิตประวัติและความประเสริฐ

3.4.1.1 ท่านหญิงเคาะดีญะฮ์ บุตรี คุวัยลิด ﷺ

ท่านหญิงเคาะดีญะฮ์ ﷺ สมรสกับท่านนบี ﷺ ขณะที่มีอายุ 40 ปี และท่านนบี ﷺ มีอายุ 25 ปี ทั้งสองเป็นคู่ชีวิตที่เปี่ยมสุขด้วยความรักใคร่และเมตตา (Umaimah Muhammad Alī, n.d.: 14) ท่านหญิงเคาะดีญะฮ์ ﷺ เป็นภรรยาคนแรกของท่านเราะฮ์ฮูล ﷺ ซึ่งท่านเราะฮ์ฮูล ﷺ ไม่ได้สมรสกับสตรีใดขณะที่อยู่กับนางจนกระทั่งนางเสียชีวิต (Ibn al-Athīr, 1987:170) อุมมุอ์มีนีนท่านหญิงเคาะดีญะฮ์ ﷺ เป็นผู้นำบรรดาสตรีแห่งโลกในยุคของนาง นางเป็นหญิงที่ความสมบูรณ์พร้อมในบรรดาหญิงทั้งหลาย นางมีสติปัญญาดี เป็นที่เคารพ เป็นสตรีที่มีความ

เคร่งครัดในศาสนา มีจิตใจสะอาดบริสุทธิ์ และเป็นหนึ่งใน บรรดาชาวสวรรค์ (al-Dhahabiy, 2004:3/298) ท่านหญิงเคาะดีญะฮ์ رضي الله عنها มีความประเสริฐหลายประการ เช่น เป็นสตรีที่ดีที่สุดในยุคสมัย

จากท่านอะลี رضي الله عنه กล่าวว่า ฉันได้ยื่นท่านเราะฮ์ลุส رضي الله عنه กล่าวว่า

((خَيْرُ نِسَائِهَا مَرِيْمُ بِنْتُ عِمْرَانَ وَخَيْرُ نِسَائِهَا خَدِيْجَةُ بِنْتُ حُوَيْلِدٍ...))

(أخرجه مسلم: 2430)

กล่าวว่า “สตรีที่ดีที่สุด (ในยุคสมัย) ของนาง คือ มัรยัม บุตรี อิมรอน และสตรีที่ดี (ในยุคสมัย) ของนาง ¹⁰² คือ เคาะดีญะฮ์ บุตรี กุวัยลิด رضي الله عنها...”

(บันทึกโดย Muslim: 2430)

ในอีกรายงานหนึ่งท่านเราะฮ์ลุส رضي الله عنه ได้แจ้งว่านางเป็นหนึ่งในสตรีชาวสวรรค์ที่ประเสริฐที่สุด ท่านเราะฮ์ลุส رضي الله عنه กล่าวไว้ว่า

((أَفْضَلُ نِسَاءِ أَهْلِ الْجَنَّةِ خَدِيْجَةُ بِنْتُ حُوَيْلِدٍ ، وَفَاطِمَةُ بِنْتُ مُحَمَّدٍ وَآسِيَةُ بِنْتُ مُزَاحِمٍ امْرَأَةُ فِرْعَوْنَ ، وَمَرِيْمُ ابْنَةُ عِمْرَانَ))

(أخرجه أحمد: 2805 وصححه الألباني)

กล่าวว่า “สตรีชาวสวรรค์ที่ประเสริฐที่สุด (ได้แก่) ท่านหญิงเคาะดีญะฮ์ บุตรี กุวัยลิด ท่านหญิงฟาติมะฮ์ บุตรี มุหัมมัด ท่านหญิงอาสิยะฮ์ บุตรี มุซาหิม ภรรยาของฟิรเออาน์ และมัรยัม บุตรี อิมรอน رضي الله عنهن”

(บันทึกโดย Ahmad: 2805 เป็นหะดีษเศาะหิหฺตามทัศนะของ al-Albāniy)

¹⁰² คือ ความหมายภายนอกที่ปรากฏสื่อถึงการเป็นสตรีที่ดีที่สุดในยุคสมัยที่มัรยัมและเคาะดีญะฮ์ رضي الله عنهما มีชีวิตอยู่ แต่เป่าประสงก์ที่แท้จริงแล้ว หมายถึง สตรีที่ดีที่สุดจากสตรีทั้งหมดในดุนยา al-Qādiy กล่าวว่า เป่าประสงก์ (ของหะดีษข้างต้น) สื่อว่า ท่านหญิงทั้งสองเป็นสตรีที่ดีที่สุดจากสตรีในดุนยาทั้งหมด (an-Nawawiy, 1996: 569)

ท่านหญิงเคาะดีญะฮฺ رضي الله عنها เป็นสตรีที่น่าเคารพ นางไม่ได้สักการะบูชาเทวรูปมาก่อนที่สามีของนางจะเป็นนบี ﷺ เสียด้วยซ้ำ มีรายงานที่ท่านนบี ﷺ ได้เคยกล่าวแก่นางว่า “ขอสาบานด้วยอัลลอฮฺ ﷻ ฉันจะไม่มีวันเคารพสักการะเทวรูปลาตและอุซซา ” นางได้ตอบว่า “ไปให้พ้นเลยลาตและอุซซา” นั่นหมายความว่าชื่อของเทวรูปก็ไม่สมควรที่จะนำมากล่าวเสียด้วยซ้ำ (S.M. Madani Abbasi, 2544: 27) ท่านหญิงเคาะดีญะฮฺ رضي الله عنها เป็นบุคคลแรกที่ศรัทธา ต่อท่านเราะฮฺสูล ﷺ และตั้งใจต่อท่านเราะฮฺสูล ﷺ ก่อนผู้ใด (Dhahabiy, 2004: 3/297) ท่านหญิงเคาะดีญะฮฺ رضي الله عنها จึงเป็นผู้ศรัทธาคนแรก ซึ่งท่าน นบี ﷺ ได้ละหมาดร่วมกับนางในตอนเย็นของวันจันทร์ซึ่งเป็น การละหมาดวันแรกของท่าน โดยการละหมาด 2 เราะกะอะฮฺ ยามเช้าตรู่และอีก 2 เราะกะอะฮฺ ในยามเย็น (มุศฎะฟา อัสนิบาอีย์, 2552: 38)

3.4.1.2 ท่านหญิงเสาะฮะฮฺ บุตรี ชัมอะฮฺ رضي الله عنها

ท่านหญิงเสาะฮะฮฺ رضي الله عنها เป็นสตรีคนแรกที่ท่านนบี ﷺ ได้สมรสถัดจากท่านหญิงเคาะดีญะฮฺ رضي الله عنها (หลังจากที่นางเสียชีวิต) ขณะนั้นท่านหญิงเสาะฮะฮฺ رضي الله عنها มีอายุ 55 ปี นางได้กลายเป็นภรรยาเพียงคนเดียวของท่านเราะฮฺสูล ﷺ มากกว่า 4 ปี¹⁰³ จนกระทั่งท่านเราะฮฺสูล ﷺ ได้สมรสกับท่านหญิงอาอิชะฮฺ رضي الله عنها (Muhammad al-Jibāli, 2005: 99) ก่อนหน้านี้นี้ท่านหญิงเสาะฮะฮฺ رضي الله عنها ได้สมรสกับลูกของลุง คือ ชักรอน บุตร อัมรฺ رضي الله عنه จากเผ่าบะนีอามิร ท่านหญิงเสาะฮะฮฺ رضي الله عنها ได้ใช้ชีวิตกับชักรอน رضي الله عنه ด้วยดี กระทั่งท่านเราะฮฺสูล ﷺ ได้ทำการอะวะฮฺสูอิสลาม นางก็เป็นคนแรกๆ ที่ตอบรับ (Mansūr al-Rifāiy, 2000: 63-64) Sāmiyah Manisee กล่าวว่ (n.d.: 3) “ท่านหญิงเสาะฮะฮฺ رضي الله عنها เป็นหนึ่งใน กลุ่มคนแรกๆ ที่เข้ารับอิสลาม ศรัทธาต่อท่านเราะฮฺสูล ﷺ และช่วยเหลือการอะวะฮฺสูฮฺของท่าน นางเข้ารับอิสลามที่มีกะฮฺพร้อมกับสามีของนาง (ชักรอน บุตรอัมรฺ) ” ภายหลังจากท่านหญิงเสาะฮะฮฺ رضي الله عنها ได้สมรสกับท่านเราะฮฺสูล ﷺ นางได้กลายเป็นมารดาแห่งศรัทธาชนคนที่สองถัดจากท่านหญิงเคาะดีญะฮฺ رضي الله عنها

ท่านหญิงเสาะฮะฮฺ رضي الله عنها เป็นสตรี มีความประเสริฐหลายประการ al-Dhahabiy (2004/3: 363) กล่าวว่ “ท่านหญิงท่านหญิงเสาะฮะฮฺ رضي الله عنها เป็นสตรีที่เป็นผู้นำที่ทรงคุณค่า สูงเกียรติ

¹⁰³ บางรายงานว่ 3 ปี (Muhammad Fathi Mus'a ,2001: 31 และ Ali Carrerag , 2001: 32)

เฉลียวฉลาด ปราดเปรื่อง เป็นคนรูปร่างสูงใหญ่ และ นางได้เสียสละวันของนางที่ต้องอยู่กับท่าน นบี ﷺ ให้แก่ท่านหญิงอาอิชะฮฺ ﷺ เพื่อเป็นการคำนึงถึงหัวใจของท่าน เราะฮูล ﷺ ” ในการปฏิบัติ ตัวของท่านหญิงเสาะฮะฮฺ ﷺ ในฐานะอุมมุลมุอ์มินีนนั้น มุฮัมมัด อะลี กุฎบ (2555: 46-47) กล่าวว่า “นางพยายามอย่างสุดความสามารถที่จะปฏิบัติตนให้เหมาะสมกับตำแหน่งมารดาแห่งศรัทธาชน โดยมีได้มุ่งหวังในตำแหน่งอื่นใดอีก โดยเฉพาะในขณะที่ท่านเราะฮูล ﷺ ต้องแบ่งวันเวลาให้กับบรรดาภรรยาของท่านคนอื่นๆ เมื่อเสาะฮะฮฺ ﷺ เริ่มรู้สึกว่าคุณเองนั้นแก่ชราลง นางได้มอบวันที่ อยู่ร่วมกับ ท่านเราะฮูล ﷺ ซึ่งเป็นสิทธิของนางให้กับอาอิชะฮฺ ﷺ ทั้งหมด ซึ่งเหตุผลที่นางมอบวันเหล่านั้นให้กับอาอิชะฮฺ ﷺ เนื่องจากทั้งสองคนได้เข้ามาในชีวิตของท่านเราะฮูล ﷺ ในเวลาที่พร้อมๆ กัน และท่านหญิงอาอิชะฮฺ ﷺ เป็นภรรยาที่ท่านเราะฮูล ﷺ รักมากที่สุด” ท่านหญิงอาอิชะฮฺ ﷺ เคยกล่าวชื่นชม ท่านหญิงเสาะฮะฮฺ ﷺ

((مَارَأَيْتُ امْرَأَةً أَحَبُّ إِلَيَّ أَنْ أَكُونَ فِي مَسَلَا حَيْهَا مِنْ سَوْدَةَ بِنْتِ زَمْعَةَ ...))

(أخرجه مسلم: 1463)

ความว่า “ฉันไม่เคยเห็นสตรีคนใดที่ฉันรักที่สุดที่จะดำเนินตามแบบฉบับของฉันยิ่งกว่าท่านหญิงเสาะฮะฮฺ ﷺ...”

(บันทึกโดย Muslim: 1463)

ในอีกรายงานหนึ่ง ท่านหญิงอาอิชะฮฺ ﷺ ได้กล่าวถึงท่านหญิงเสาะฮะฮฺ ﷺ ว่า “ท่านหญิงเสาะฮะฮฺ ﷺ เท่านั้นที่เมื่อฉันเห็นแล้ว บรรดาภรรยาที่จะให้วิญญาณของฉัน ไปอยู่ในร่างของนาง”

3.4.1.3 ท่านหญิงอาอิชะฮฺ บุตรี อะบูบักร์ ﷺ

ท่านหญิงอาอิชะฮฺ ﷺ เป็นบุตรสาวของอัสศิดดิค สหายของท่านเราะฮูล ﷺ อะบีบักร์ ﷺ หรืออับดุลลอฮฺ บิน อะบิฏฮาฟะฮฺ (al-Dhababy, 2004/3: 307) ท่านเราะฮูล ﷺ ได้สมรสกับนางโดยที่นางเป็นภรรยาคนเดียวของท่านเราะฮูล ﷺ ที่ไม่ได้ผ่านการสมรสมาก่อน และเป็นผู้ที่อัลลอฮฺ ﷻ ทรงให้ท่านเราะฮูล ﷺ ได้เห็นในความฝันก่อนสมรส โดยท่านนบี ﷺ ได้กล่าวแก่ท่านหญิงอาอิชะฮฺ ﷺ ว่า

((أُرِيْتُكَ فِي الْمَنَامِ مَرَّتَيْنِ، إِذَا رَجُلٌ يَحْمِلُكَ فِي سَرَقَةٍ حَرِيرٍ فَيَقُولُ هَذِهِ
أَمْرَاتُكَ فَأَكْشِفُهَا فَإِذَا هِيَ أَنْتِ فَأَقُولُ إِنَّ يَكُنْ هَذَا مِنْ عِنْدِ اللَّهِ يُمِضُهُ))

(أخرجه البخاري: 5067 ومسلم: 6233)

ความว่า “ฉันได้เห็นเธอในความฝันสองครั้ง¹⁰⁴ โดยมีชายคนหนึ่ง (ญิบรีล) นำ (รูปภาพ) ของเธอห่อในผ้าไหมจีนหนึ่ง แล้วก็ กล่าวแก่ฉันว่า “นี่คือภรรยาของเจ้า เจ้าจงเปิดดูสิ (ซึ่งเมื่อเปิดออก) ก็พบว่า เป็นเธอ ฉันจึงกล่าวว่า “หากสิ่งที่เจ้านำมานี้มาจากอัลลอฮ์ ﷺ มันก็จะบังเกิดขึ้นตามพระประสงค์ของพระองค์”

(บันทึกโดย al-Bukhāriy: 5067 และ Muslim: 6233)

ท่านหญิงอาอิชะฮ์ رضي الله عنها เป็นสตรีที่มีความประเสริฐหลายประการ เป็นบุคคลที่ท่านเราะฮ์ลุ رضي الله عنه รักมากที่สุด ครั้งเมื่อท่านเราะฮ์ลุ رضي الله عنه ได้ส่งอัมรฺ อิบน์ อัลอาศ رضي الله عنه ไปร่วมในสงครามชาดะ อัสสะลาสิล อัมรฺ رضي الله عنه ได้ถามท่านเราะฮ์ลุ رضي الله عنه ว่า

((... أَيُّ النَّاسِ أَحَبُّ إِلَيْكَ قَالَ عَائِشَةُ قُلْتُ مِنَ الرِّجَالِ قَالَ أَبُوهَا قُلْتُ ثُمَّ
مَنْ قَالَ عُمَرُ فَعَدَّ رِجَالًا))

(أخرجه البخاري: 3662 ومسلم: 6127)

ความว่า “...ผู้ใดใน หมู่มนุษย์ที่ท่านรักมากที่สุด ท่านเราะฮ์ลุ رضي الله عنه ตอบว่า ท่านหญิงอาอิชะฮ์ رضي الله عنها แล้วฉันได้ถามต่อไปว่า แล้วจากบรรดานุรุษหละ ท่านเราะฮ์ลุ رضي الله عنه ตอบว่า บิดาของนาง (คือ อะบูบักรฺ رضي الله عنه) ฉันได้ถามต่อว่าแล้วหลังจากเขา ท่านเราะฮ์ลุ رضي الله عنه ตอบว่า อุมร์ رضي الله عنه แล้วท่านก็นับต่อไปอีกหลายๆ ท่าน”

(บันทึกโดย al-Bukhāriy: 3662 และ Muslim: 6127)

¹⁰⁴ ในสำนวนของมุสลิมระบุว่าสามคืน (Muslim: 4457)

ท่านหญิงอาอิชะฮฺ رضي الله عنها ยังมีความเลิคนอเสตรีอื่นๆ ท่านเราะสูล ﷺ กล่าวว่า

((كَمَلٌ مِنَ الرِّجَالِ كَثِيرٌ وَلَمْ يَكْمُلْ مِنَ النِّسَاءِ إِلَّا آسِيَةُ امْرَأَةِ فِرْعَوْنَ
وَمَرِيَمُ بِنْتُ عِمْرَانَ وَإِنَّ فَضْلَ عَائِشَةَ عَلَى النِّسَاءِ كَفَضْلِ الثَّرِيدِ عَلَى
سَائِرِ الطَّعَامِ))

(اخرجه البخاري: 3411 و مسلم: 2431)

ความว่า “ผู้ที่มีความสมบูรณ์ในบรรดาผู้ชายนั้นมีมาก และไม่มีผู้ที่มีความสมบูรณ์ (มาก) ในบรรดาสตรี นอกเสียจากท่านหญิงอา อิชะฮฺ ภรรยาฟิรเอาน์ ท่านหญิงมัรยัม บุตรี อิมรอน رضي الله عنها และความประเสริฐของท่านหญิงอาอิชะฮฺ رضي الله عنها ในบรรดาสตรีนั้นเสมือนกับอัยษะรีด ¹⁰⁵ ในบรรดาอาหารทั้งหลาย”

(บันทึกโดย al-Bukhāriy: 3411 และ Muslim: 2431)

Ibn Qayyim رحمته الله (1987: 351-355) กล่าวว่า “จากคุณสมบัติพิเศษเฉพาะตัวโดยรวมของท่านหญิงอาอิชะฮฺ رضي الله عنها พอสรุปได้คือ “ท่านหญิง رضي الله عنها เป็นที่รักยิ่งของท่านนบี ﷺ ท่านนบี ﷺ ไม่เคยสมรสกับหญิงสาวบริสุทธิ์คนใดเลยนอกจากท่านหญิงเพียงคนเดียว และเคยมีวิวรณ์ (วะหฺยู) ประทานลงมาให้แก่ท่านนบี ﷺ ขณะกำลังนอนอยู่ในผ้าวมของท่านหญิงอาอิชะฮฺ رضي الله عنها และเมื่อมีอาอิชะฮฺ “อิตคียิร (การเลือก)” ถูกประทานลงให้แก่ท่านนบี ﷺ ก็จะเริ่มต้นที่ท่านหญิงอาอิชะฮฺ رضي الله عنها และท่านเราะสูล ﷺ ก็ให้ท่านหญิงเลือก (ว่าจะเอาอย่างไร) ดังนั้น ท่านหญิงได้เลือกที่จะอยู่กับอัลลอฮฺ ﷻ และเลือกที่จะอยู่กับเราะสูล ﷺ ของพระองค์ และบรรดาภรรยาที่เหลือท่านอื่นๆ ของท่านเราะสูล ﷺ ก็เลือกดำเนินตามแนวทางของท่านหญิงอาอิชะฮฺ رضي الله عنها เช่นกัน และอัลลอฮฺ ﷻ ได้ทรงให้ท่านหญิงพันมลทิน เป็นผู้บริสุทธิ์จากการกล่าวร้ายป้ายสีของพวกเขา “อิฟกฺ” (พวกเขาเรื่องเท็จขึ้นเพื่อใส่ร้ายป้ายสีท่านหญิงขึ้นว่าท่านมีชู้ กระทำสิ่งมิดีมีร้าย) อัลลอฮฺ ﷻ ได้ทรงประทานวิวรณ์ (วะหฺยู) ลงมายืนยันเกี่ยวกับความบริสุทธิ์ของนาง ซึ่งได้ถูกนำมาอ่านตามห้องหับ ตามเจดีย์

¹⁰⁵ อหารับขึ้นชื่อชนิดหนึ่งของอาหารับ เป็นเศษขนมปังในน้ำซุบ

บ้านของบรรดามุสลิม และถูกนำมาอ่านในเวลาละหมาดของพวกเขาจบจนกระทั่งถึงวันกียามะฮ์ อัลลอฮ์ ﷻ ได้ทรงยืนยันว่า นางเป็นคนหนึ่งจากบรรดาศาสนิกที่มิจิตใจงดงาม เป็นผู้บริสุทธิ์ และพระองค์สัญญาแก่นางที่จะประทานอภัยให้ ทั้งๆ ที่อยู่ในตำแหน่งอันสูงเกียรตินี้ ท่านหญิงอาอิชะฮ์ ﷺ ก็ยังทำตัวนอบน้อมต่อมรดกต่ออัลลอฮ์ ﷻ โดยที่ท่านหญิงได้กล่าวว่า แท้จริงเรื่องที่เกิดขึ้นกับตัวฉันนั้นไม่มีคุณค่าสำคัญที่อัลลอฮ์ ﷻ ต้องทรงประทานอัลกุรอานลงมาในเรื่องเกี่ยวกับฉัน ซึ่งได้ถูกนำมาอ่าน”

3.4.1.4 ท่านหญิงหัฟเสาะฮ์ บุตรี อุมร์ ﷺ

ท่านเราะฮูล ﷺ ได้สมรสกับท่านหญิงหัฟเสาะฮ์ ﷺ ซึ่งก่อนหน้านั้นนางได้สมรสกับคุนัยสฺ บุตร หุซาฟะฮ์ อัศสะฮุมิ ยฺ ﷺ (Ibn Hishām, 1995/4: 347) คุนัยสฺ ﷺ เป็นบุคคลแรกๆ ที่เข้ารับอิสลาม และได้ฮิจเราะฮ์ พร้อมกับท่านหญิงหัฟเสาะฮ์ ไปยังหะบะชะฮ์ (อภิสถินีย) และมะดีนะฮ์ คุนัยสฺได้เข้าร่วมสงคราม บะดร์และเป็นชะฮีดในสงครามครั้งนี้ (Ibrahim Muhammad al-Jamal, n.d.: 59) แต่บางรายงานกล่าวว่าท่านไม่ได้เป็นชะฮีดในสงครามบะดร์ แต่เป็นสงครามอุหูด การเสียชีวิตของท่านครั้งนี้ ทำให้ท่านหญิงหัฟเสาะฮ์ ﷺ กลายเป็นหญิงหม้ายในวัยที่ยังสาว

ท่านหญิงหัฟเสาะฮ์ ﷺ เป็นสตรี มีความประเสริฐหลายประการ Muhammad Baihagi (1994: 60) กล่าวว่า “ท่านหญิงหัฟเสาะฮ์ ﷺ ได้ใช้ชีวิตอยู่กับท่านเราะฮูล ﷺ ด้วยการให้เกียรติและให้ความเคารพต่อท่าน และนางได้ปฏิบัติภารกิจในบ้านด้วยดี ” เกี่ยวกับความประเสริฐของท่านหญิงหัฟเสาะฮ์ ﷺ ท่านหญิงอาอิชะฮ์ ﷺ ได้กล่าวถึงท่าน ﷺ ว่า “เธอเป็นภรรยาคนเดียวของท่านเราะฮูล ﷺ ที่มีฐานะเท่าเทียมกับฉันในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับท่านเราะฮูล ﷺ” (al-Dhahabiy, 2004/3: 364) Wadād Sakākanyiy (1993: 57) กล่าวว่า “ท่านหญิงหัฟเสาะฮ์ ﷺ มีความเท่าเทียมกับท่านหญิงอาอิชะฮ์ ﷺ ไม่ว่าวัย ชาติตระกูล ” และ ท่านหญิงหัฟเสาะฮ์ ﷺ มีความสามารถหลายอย่าง ท่าน ﷺ มีชื่อเสียงในด้านการอ่านอัลกุรอานจนนับได้ว่าเป็นผู้ที่เชี่ยวชาญในการอ่านอัลกุรอานมากคนหนึ่ง มีการบันทึกว่าท่านอ่านอัลกุรอานในหมู่ชาวมุฮาญีริน ได้แก่ เคาะลีฟะฮ์ทั้งสี่ , ฎ็อลหะฮ์, สะอูด, หุซัยฟะฮ์, ศาอิม, อับดุลลอฮ์เราะฮ์, อับดุลลอฮ์ บุตร อัศ-สาอิบ, อับดุลลอฮ์ บุตร มัสอูด, อับดุลลอฮ์ บุตร อุมร์, อับดุลลอฮ์ บุตร อัมรฺ ﷺ, หัฟเสาะฮ์, อาอิชะฮ์ และอุมมุสะละมะฮ์ رضي الله عنها และยังได้ระบุเสาะหาบะฮ์อีก 5 ท่านจากชาวอันศอรด้วย (al-Sayūṭiy,

2003: 145) นอกจากนี้ท่านยังมีความสามารถในการเขียน ซึ่งเป็นสิ่งที่ชาวอาหรับเพียงส่วนน้อยเท่านั้นที่มีความสามารถ Ali Carrerage (n.d.: 91) กล่าวว่า “ท่านหญิงหุฟเศาะฮฺ رضي الله عنها เป็นภรรยาคนเดียวของท่านเราะฮฺลุ رضي الله عنه ที่มีความสามารถทั้งด้านการอ่านและการเขียน และนางยังมีวาทศิลป์ที่ดีอีกด้วย” นางมีความสามารถในด้านการอ่านและการเขียน ซึ่งเป็นความสามารถพิเศษที่หาได้ยากในบรรดาสตรีชาวอาหรับยุคนั้น หรือแม้กระทั่งในบรรดาบุรุษด้วยกันเอง (มุฮัมมัด อะดี กุฎบ , 2555: 90)

3.4.1.5 ท่านหญิงอุมมุสะละมะฮฺ رضي الله عنها

นามที่แท้จริงของนางคือ อินด์ บุตรี อับดุลมุฮัมมัด บุตร อัลมุฮัมมัดเราะฮฺ رضي الله عنه (Ummu ‘Urwah (1987: 78) การที่นางเป็นที่รู้จักในนาม ท่านหญิงอุมมุสะละมะฮฺ رضي الله عنها เนื่องจากบุตรสาวที่ชื่อ สะละมะฮฺ กับสามีคนแรก (ที่ชื่อ) อับดุลลอฮฺ บุตร อะลัด رضي الله عنه Mansūr al-Rifāiy (2000: 83) กล่าวว่า “นางได้ใช้ชีวิตคู่ร่วมกับอับดุลลอฮฺ رضي الله عنه ด้วยดี กระทั่งเมื่อท่านเราะฮฺลุ رضي الله عنه ได้แจ้งข่าวดี (คือประกาศเรียกร้อง) สุวีลียะฮ์ใหม่ และเรียกร้องสู่ศาสนาอิสลาม สามีของนางก็เป็นบุคคลแรกๆ ที่เข้ารับอิสลาม และสละชีวิตต่อสิ่งที่ท่านเราะฮฺลุ رضي الله عنه นำมา” หลังจากที่ท่านเราะฮฺลุ رضي الله عنه ได้ชี้แนะให้บรรดาผู้ศรัทธาทำการอพยพ ทั้งสองก็ตอบรับการชี้แนะของท่านเราะฮฺลุ رضي الله عنه โดยอพยพไปยังหะบะชะฮฺ (อภิสติเนีย) และมะดีนะฮฺ อับดุลลอฮฺ رضي الله عنه ได้เข้าร่วมต่อสู้ในสงครามอุหุด เขาได้รับบาดเจ็บและเสียชีวิตในเวลาต่อมา หลังการเสียชีวิตของสามี ชีวิตของท่านหญิงอุมมุสะละมะฮฺ رضي الله عنها ก่อนข้างลำบาก นางต้องอยู่ลำพังกับบุตรร่วมสี่คน ซึ่งหลังจากนางฟื้นอดีตสะฮฺ ท่านเราะฮฺลุ رضي الله عنه ก็ได้เข้าไปหมั้นหมายและสมรสกับนางเพื่อช่วยเหลือนาง (al-Dhahabiy, 2004/3: 335) กล่าวว่า “ท่านนบี ﷺ ได้สมรสกับนางในอิจญ์เราะฮฺที่ 4 นางเป็นสตรีที่งดงามและมาจากตระกูลที่มีเกียรติ”

หลังจากที่ได้สมรสกับท่านนบี ﷺ ท่านหญิงอุมมุสะละมะฮฺ رضي الله عنها ก็ได้มีสถานะเป็นอุมมุอัลมุอ์มินีนและอาศัยอยู่ในบ้านของท่านนบี ﷺ นางมีความกระตือรือร้นต่อสถานะของนาง ทั้งยังใส่ใจในความรักใคร่และสร้างความใกล้ชิดสนิทสนมกับอุมมุอัลมุอ์มินีนท่านอื่นๆ อีกด้วย (Basām Muḥammad Ḥimāmiy, 1993: 135) ความประเสริฐประการหนึ่งของอุมมุสะละมะฮฺ رضي الله عنها คือ นางเป็นภรรยาอีกท่านของท่านเราะฮฺลุ رضي الله عنه ที่วิวรรณ์ (วะหฺยู) ได้ถูกประทานลงในบ้านของนาง (Bint al-Shāṭi, 1979: 146) กล่าวว่า “วิวรรณ์ (วะหฺยู) ได้เคยถูกประทานแก่ท่านเราะฮฺลุ رضي الله عنه ในบ้านของท่านหญิงอาอิชะฮฺ رضي الله عنها กระทั่งเมื่อท่านเราะฮฺลุ رضي الله عنه ได้สมรสท่านหญิงอุมมุสะละมะฮฺ

ﷺ วิวรรณ์ (วะหุย) ก็ได้ถูกประทานแก่ท่านเราะสูล ﷺ ขณะที่อยู่กับนางด้วยเช่นกัน นั่นคือ อายะฮ์หนึ่งในสูเราะฮ์อัตเตาบะฮ์” พระองค์ตรัสไว้ว่า

﴿وَأَخْرُونَ اعْتَرَفُوا بِذُنُوبِهِمْ خَلَطُوا عَمَلًا صَالِحًا وَآخَرَ سَيِّئًا عَسَى اللَّهُ أَنْ يَتُوبَ عَلَيْهِمْ إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ﴾

(التوبة: 106)

ความว่า “และมีชนอีกกลุ่มหนึ่ง¹⁰⁶ ที่ยังรอคำบัญชาของอัลลอฮ์ ﷻ พระองค์อาจจะทรงลงโทษพวกเขาและพระองค์ก็อาจจะทรงอภัยโทษให้แก่พวกเขาและอัลลอฮ์ ﷻ นั้นเป็นผู้ทรงรอบรู้ ผู้ทรงปรานีเสมอ”

(อัตเตาบะฮ์: 106)

Muhammad Sa'Id Mubaiyyad (1990: 756) กล่าวว่า “ท่านหญิงอุมมุสะละมะฮ์ ﷺ เป็นหนึ่งในภรรยาสามท่านของท่านเราะสูล ﷺ ที่อายะฮ์อัลกุรอานได้ประทานลงมาในบ้านเรือนของพวกนาง (ได้แก่ ท่านหญิงเคาะดีญะฮ์ ท่านหญิงอาอิชะฮ์ และท่านหญิงอุมมุสะละมะฮ์ رضي الله عنها)”

3.4.1.6 ท่านหญิงซัยนั บุดรี ญะหุซ ﷺ

ท่านหญิงซัยนั บุดรี ญะหุซ ﷺ เป็นสตรีชาวมักกะฮ์ มารดาของนางคือ อุมัยยะฮ์ บุดรี อับดุลมุกอลิบ رضي الله عنه ผู้เป็นป้าของท่านเราะสูล ﷺ ท่านหญิงซัยนั رضي الله عنها และครอบครัวญะหุซทั้งหมดได้เข้ารับอิสลามตั้งแต่ช่วงแรกๆ (Ahmad al-Jada'a, 1997: 90) นางได้สมรสกับซัยด์ บุดรีหาริษะฮ์ رضي الله عنه ผู้ที่เป็นบุตรบุญธรรมของท่านเราะสูล ﷺ ต่อมาซัยด์ رضي الله عنه ได้หย่านาง (al-Mubarakfuriy, 2007: 474) หลังจากการหย่าเกิดขึ้น อัลลอฮ์ ﷻ ได้มีบัญชาให้ท่านเราะสูล ﷺ สมรสกับท่านหญิงซัยนั رضي الله عنها เกี่ยวกับเรื่องนี้พระองค์ได้ ﷻ ตรัสไว้ว่า

¹⁰⁶ ชนกลุ่มนี้ อิบน์อับบาส กล่าวว่า “มีจำนวน 3 คน คือ กะอูบ อิบน์มุมาลิก ฮิลาอ อิบน์อุมัยยะฮ์ และมูรอเราะฮ์ อิบน์อิรเราะบีย رضي الله عنه ชายสามคนนี้ได้รับแรงไปหาท่านเราะสูล ﷺ ได้ห้ามบรรดาเศาะหาบะฮ์มิให้เข้าไปสังสรรค์และกล่าวสลามแก่ ชาย 3 คน ทั้งนี้เงินกว่าอัลลอฮ์ ﷻ จะทรงตัดสินชี้ขาดในเรื่องของพวกเขา”

﴿...فَلَمَّا قَضَىٰ زَيْدٌ مِنْهَا وَطَرًا زَوَّجْنَاكَهَا لِكَيْ لَا يَكُونَ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ حَرَجٌ فِي أَزْوَاجِ أَدْعِيَائِهِمْ إِذَا قَضَوْا مِنْهُنَّ وَطَرًا وَكَانَ أَمْرُ اللَّهِ مَفْعُولًا...﴾

(الأحزاب: 37)

ความว่า “...ครั้นเมื่อซัยด์ ﷺ ได้หย่ากับนาง แล้วเราได้ให้เจ้าสมรสกับนางเพื่อที่จะไม่เป็นที่ลำบากใจแก่บรรดาผู้ศรัทธาชายในเรื่องการ (การสมรสกับ) ภริยาของบุตรบุญธรรมของพวกเขา เมื่อพวกเขาหย่ากับพวกนางแล้ว และพระบัญชาของอัลลอฮ์ ﷻ นั้นจะต้องบรรลุผลเสมอ...”

(อัลอะหฺซาบ: 37)

ความประเสริฐประการหนึ่งของท่านหญิงซัยนับ บุตรี ญะหุช ﷺ คือ อัลลอฮ์ ﷻ ได้ทรงให้นางได้สมรสกับท่านนบี ﷺ ของพระองค์ โดยมีตัวบัพทระบอบอยู่ในคัมภีร์ของพระองค์ โดยไม่ต้องมีวะลีย์ (ผู้ปกครอง) และพยานใดๆ ทั้งสิ้น ด้วยเหตุนี้ นางจึงมีความภาคภูมิใจในตนเองมาก ที่มีฐานะเหนือกว่า อุมมะฮฺฮัดอุมมูนีนทั้งหลาย โดยท่านหญิงได้กล่าวว่า พวกเธอนั้น ผู้ปกครองของพวกเธอทำการสมรสให้แก่พวกเธอ แต่ส่วนฉันนั้นอัลลอฮ์ ﷻ ได้ทำการสมรสให้แก่ฉัน ซึ่ง เป็นคำบัญชาที่ลงมาจากเบื้องบนบัลลังก์ของพระองค์ (al-Dhahabiy, 2004/3: 339)

ความประเสริฐของอุมมะฮฺฮัดอุมมูนีน ทั้ง 6 ท่าน ข้างต้น เป็นเพียงส่วนหนึ่งจาก ความประเสริฐเท่านั้น ซึ่งแต่บุคคลก็มีความประเสริฐที่โดดเด่นแตกต่างกันออกไปตามที่อัลลอฮ์ ﷻ จะทรงกรุณาและประทานมาให้

3.4.2 วิธีการดูแลสุขภาพของอุมมะฮฺฮัดอุมมูนีนในยุคต้น

การดูแลสุขภาพไปสู่อัลลอฮ์ ﷻ เป็นเป้าประสงค์แรกๆ (ในการดำเนินชีวิต) ของอุมมะฮฺฮัด อัดอุมมูนีน เช่น ปรากฏการเกี่ยวกับหะดีษ ที่เมื่อภรรยาคนใดคนหนึ่งได้รายงานหรือได้ฟังจากท่านเราะสูล ﷺ พวกเขา ก็จะลุกขึ้นเพื่อเผยแพร่ศาสนานั้น พวกนางได้รับความรู้ต่างๆ ที่กว้างขวาง (จากท่านเราะสูล ﷺ) พวกนางมีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับนิติศาสตร์อิสลามเป็นอย่างดี

2. การเป็นแบบอย่างที่ดี
3. การเผยแผ่วิทยาการอิสลาม
4. การตักเตือนที่ดี
5. การสั่งใช้สู่ความดีและห้ามปรามสิ่งชั่วร้าย

3.4.2.1 วิธีการเสริมสร้างกำลังใจ

ตัวอย่างเหตุการณ์ที่อุมมะฮาดอัลมุอ์มินีนใช้วิธีการเสริมสร้างกำลังใจในการ
 คะอวะฮุแก่ท่านเราะฮ์สูล ﷺ ขามเผชิญกับสิ่งที่หวาดกลัว

ก. เหตุการณ์รับวิวรณ์ (วะหฺยู) ครั้งแรก

รายงานจากท่านหญิงอาอิชะฮ์ رضي الله عنها ว่า

((أَوَّلُ مَا بُدِيَ بِهٖ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِنَ الْوَحْيِ الرَّؤْيَا الصَّلْحَةُ فِي النَّوْمِ، فَكَانَ لَا يَرَى رُؤْيَا إِلَّا جَاءَتْ مِثْلَ مَثَلِ فَلَقِ الصُّبْحِ ثُمَّ حُبِّبَ إِلَيْهِ الْخَلَاءُ، وَكَانَ يَخْلُو بَعَارِ حِرَاءٍ فَيَتَحَنَّنُ فِيهِ وَهُوَ التَّعْبُدُ اللَّيَالِي ذَوَاتِ الْعَدَدِ قَبْلَ أَنْ يَنْزِعَ إِلَى أَهْلِهِ وَيَتَزَوَّدُ لِذَلِكَ ثُمَّ يَرْجِعُ إِلَى خَدِيجَةَ فَيَتَزَوَّدُ لِمِثْلِهَا، حَتَّى جَاءَهُ الْحَقُّ وَهُوَ فِي غَارِ حِرَاءٍ، فَجَاءَهُ الْمَلِكُ فَقَالَ اقْرَأْ قَالَ مَا أَنَا بِقَارِئٍ قَالَ فَأَخَذَنِي فَعَطَّنِي حَتَّى بَلَغَ مِنِّي الْجَهْدَ ثُمَّ أَرْسَلَنِي، فَقَالَ اقْرَأْ قُلْتُ مَا أَنَا بِقَارِئٍ فَأَخَذَنِي فَعَطَّنِي الثَّانِيَةَ حَتَّى بَلَغَ مِنِّي الْجَهْدَ ثُمَّ أَرْسَلَنِي، فَقَالَ اقْرَأْ فَقُلْتُ مَا أَنَا بِقَارِئٍ فَأَخَذَنِي فَعَطَّنِي الثَّلَاثَةَ ثُمَّ أَرْسَلَنِي فَقَالَ اقْرَأْ بِاسْمِ رَبِّكَ الَّذِي خَلَقَ، خَلَقَ الْإِنْسَانَ مِنْ عَلَقٍ، اقْرَأْ وَرَبُّكَ الْأَكْرَمُ فَرَجَعَ بِهَا رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَرْجُفُ فُوَادُهُ، فَدَخَلَ عَلَيَّ خَدِيجَةُ بِنْتُ خُوَيْلِدٍ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهَا فَقَالَ : زُمَّلُونِي، زُمَّلُونِي فَزُمَّلُوهُ حَتَّى ذَهَبَ عَنْهُ الرَّوْعُ، فَقَالَ لِيْ خَدِيجَةُ وَأَخْبَرَهَا الْخَبَرَ : لَقَدْ خَشَيْتُ عَلَى نَفْسِي فَقَالَتْ خَدِيجَةُ كَلَّا، وَاللّٰهِ مَا يُخْزِيكَ اللّٰهُ أَبَدًا، إِنَّكَ لَتَصِلُ الرَّحِمَ، وَتَحْمِلُ الْكَلَّ وَتَكْسِبُ الْمَعْدُومَ، وَتَقْرِي الضَّيْفَ، وَتُعِينُ عَلَى نَوَائِبِ الْحَقِّ فَانْطَلَقَتْ بِهٖ خَدِيجَةُ حَتَّى آتَتْ بِهٖ وَرَقَةَ بْنَ نَوْفَلٍ بْنِ أَسَدِ بْنِ عَبْدِ الْعُزَّى ابْنَ عَمِّ خَدِيجَةَ،

وَكَانَ امْرَأً قَدْ تَنَصَّرَ فِي الْجَاهِلِيَّةِ، وَكَانَ يَكْتُبُ الْكِتَابَ الْعِبْرَانِيَّ
 فَيَكْتُبُ مِنَ الْإِنْجِيلِ بِالْعِبْرَانِيَّةِ مَا شَاءَ اللَّهُ أَنْ يَكْتُبَ، وَكَانَ شَيْخًا كَبِيرًا
 قَدْ عَمِيَ، فَقَالَتْ لَهُ خَدِيجَةُ يَا ابْنَ عَمِّ، اسْمِعْ مِنْ ابْنِ أَخِيكَ فَقَالَ لَهُ
 وَرَقَةُ يَا ابْنَ أَخِي مَاذَا تَرَى فَأَخْبَرَهُ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
 خَبَرَ مَا رَأَى، فَقَالَ لَهُ وَرَقَةُ هَذَا التَّامُوسُ الَّذِي نَزَّلَ اللَّهُ عَلَى مُوسَى، يَا
 لَيْتَنِي فِيهَا حَذَعًا لَيْتَنِي أَكُونُ حَيًّا إِذْ يُخْرِجُكَ قَوْمُكَ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ
 صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَوْمُخْرِجِي هُمْ قَالَ نَعَمْ، لَمْ يَأْتِ رَجُلٌ قَطُّ بِمِثْلِ
 مَا جِئْتَ بِهِ إِلَّا عُودِي وَإِنْ يُدْرِكُنِي يَوْمُكَ أَنْصُرَكَ نَصْرًا مُؤَزَّرًا ثُمَّ لَمْ
 يَنْشَبْ وَرَقَةُ أَنْ تُؤْفِي وَفَتَرَ الْوَحْيُ))

(أخرجه البخاري: 3 ومسلم: 1)

ความว่า “วีรณ (วะหฺย) ที่ถูกประทานลงมาแก่ ท่านเราะสูล ﷺ ครั้ง
 แรกคือ การฝันอันเที่ยงธรรมในขณะนอนหลับ ท่านมิเห็นสิ่งใดใน
 ขณะที่ฝันวันแต่มันจะมาเหมือนดั่งแสงฟ้าในยามรุ่งอรุณ (คือชัดเจน
 ยิ่ง) หลังจากนั้นอัลลอฮ์ ﷻ ได้ประทานความรู้สึกให้ท่านอยากปลิก
 ตัว และท่านได้ปลิกตัวไปอยู่ในถ้ำหิรอฮ์ นั่นคือการปฏิบัติศาสนกิจ
 (ทำอิบาดะฮฺ) ในนั้นเป็นระยะเวลาหลายคืนก่อนที่จะได้กลับไปพบ
 บรรดาญาติมิตรอีกครั้งเพื่อเตรียมสัมภาระต่างๆ ในการกลับไป
 บำเพ็ญตัวในถ้ำอีก ท่านจะกลับไปหาท่านหญิงเคาะดีญะฮฺ ﷺ และ
 นางก็จะเตรียมสัมภาระอย่างที่เคยจัดเตรียมในทุกๆ ครั้ง จนกระทั่ง
 วะหฺยถูกประทานลงมาในขณะที่ท่านอยู่ในถ้ำหิรอฮ์ ซึ่งได้มีมลาอิกะฮฺ
 (ญิบรีล) มาพบท่านพร้อมกับกล่าวว่า จงอ่าน ท่านนบี ﷺ ตอบว่า
 ฉันไม่ใช่ผู้ที่อ่านเป็น ท่านบอกว่า เขา (ญิบรีล) ได้ดึงตัวฉันและกอด
 รัดตัวฉันจนฉันรู้สึกแน่นแทบทนไม่ไหวแล้วเขาก็ปล่อยฉันพร้อมกับ
 ได้กล่าวอีกครั้งว่า จงอ่าน ฉันก็ได้ตอบไปอีกว่า ฉันไม่ใช่ผู้ที่อ่านเป็น
 จากนั้นญิบรีลก็ได้ยึดตัวฉันและกอดรัดฉันอีกครั้งเป็นครั้งที่สองจน

ฉันรู้สึกอัดแน่น แล้วเขาก็ปล่อยฉันอีกครั้ง พร้อมกับได้กล่าว (อีกเป็นครั้งที่สาม) จงอ่าน ฉันก็ตอบว่า ฉันไม่ใช่ผู้ที่อ่านเป็นญิบรียลได้ดังตัวฉันและกอดรัดตัวฉันอีกเป็นครั้งที่สามและหลังจากนั้นก็ได้อ่านตัวฉันพร้อมกับกล่าวว่า

﴿اقْرَأْ بِاسْمِ رَبِّكَ الَّذِي خَلَقَ، خَلَقَ الْإِنْسَانَ مِنْ عَلَقٍ، اقْرَأْ وَرَبُّكَ الْأَكْرَمُ﴾

(العلق: 1-3)

ความว่า “จงอ่านด้วยพระนามของอัลลอฮ์ ﷻ ผู้ทรงสร้าง ทรงสร้างมนุษย์จากก้อนเลือด จงอ่าน และพระผู้อภิบาลแห่งเจ้านั้นเป็นผู้ที่ทรงเปี่ยมยิ่งด้วยความใจบุญ”

(อัลอะลัก: 1-3)

แล้วเราะฮูส ﷺ ก็กลับบ้านพร้อมกับวิวรรณ์ (วะหุย) นั้นด้วยใจที่หวาดผวา ท่านรีบเข้าไปหาท่านหญิงเคาะดีญะฮ์ ﷺ พร้อมกับกล่าวแก่นางว่า “ห่มผ้าให้ฉันหน่อย ห่มผ้าให้ฉันหน่อย” นางก็ได้ห่มผ้าให้ท่านจนความกลัวได้คลายลง แล้วท่านเราะฮูส ﷺ ก็ได้เล่าเรื่องที่เกิดขึ้นนี้แก่ท่านหญิงเคาะดีญะฮ์ ﷺ พร้อมกับกล่าวว่า ฉันกลัวว่าจะเกิดอะไรไม่ดีมีร้ายขึ้นกับตัวฉัน ท่านหญิงเคาะดีญะฮ์ ﷺ ก็กล่าวแก่ท่านว่า เป็นไปไม่ได้ ฉันขอสาบานด้วยพระนามของอัลลอฮ์ ﷻ พระองค์จะไม่เหย้าหยันและดูแลคุณท่านอย่างแน่นอน เพราะท่านเป็นผู้ที่สานสัมพันธ์ในหมู่ญาติพี่น้องและเพื่อนมิตร เป็นผู้ที่ยกช่วยเหลือคนที่อ่อนแอ เป็นผู้อุปถัมภ์แก่ผู้ที่ยากไร้ เป็นผู้ที่ทำให้เกียรติแก่บรรดาแขกที่มาเยือน และท่านจะเป็นผู้คอยคำจุนที่เป็นสังขารเสมอ แล้วท่านหญิงเคาะดีญะฮ์ ﷺ ก็พาท่านไปหา ะเราะเคาะฮ์ บุตร เนไฟด์ บุตร อะสัด บุตร อับดุลอุซซา ซึ่งมีศักดิ์เป็น

ลูกพี่ลูกน้องของนาง ะเราะเกาะฮ์ได้นับถือศาสนาคริสต์ในสมัย
 ญาฮิลียะฮ์เขามีความสามารถในการเขียนภาษาอิบรอเนีย (ภาษาฮีบรู)
 เคยเขียนคัมภีร์อินญิลด้วยภาษาอิบรอเนีย เท่าที่อัลลอฮ์ ﷻ ประทาน
 ให้เขาสามารถเขียนได้ เขาเป็นชายชราซึ่งตาได้บอดแล้ว ท่านหญิง
 เคาเศดีญะฮ์ ﷺ ได้กล่าวกับเขาว่า โอ้ ะเราะเกาะฮ์ ผู้เป็นลูกพี่ลูกน้อง
 ของฉัน ขอท่านได้รับฟังคำบอกเล่าจากลูกชายของพี่น้องท่าน (ใน
 เรื่องที่เกิดขึ้นกับเขา) ด้วยเถิด ท่านะเราะเกาะฮ์ก็เอ่ยขึ้นว่า ลูกเอ๋ย
 เข้าได้เห็นอะไรมาเช่นใดเล่า ท่านเราะฮูล ﷺ ก็ได้เล่าเรื่องทั้งหมดที่
 ท่านได้พบเห็น ะเราะเกาะฮ์ได้ตอบว่า นั่น คือ อันนามุส (ทูตลาคี
 กะฮ์) ที่อัลลอฮ์ ﷻ ได้เคยส่งมายังนบีมุซา ﷺ โอ้หากว่าฉันเป็น
 หนุ่มที่ยังแข็งแรงอยู่ และหากว่าฉันได้มีชีวิตในเวลาที่พรรคพวกของ
 เข้าได้จับไล่เจ้า ท่านเราะฮูล ﷺ ได้กล่าวขึ้นว่า พวกเขาจะจับไล่ฉัน
 กระนั้นหรือ ะเราะเกาะฮ์ได้ตอบว่า ใช่ ไม่มีผู้ใดที่ถูกส่งมาด้วยสิ่งที่
 เหมือนเช่นเดียวกันกับเจ้า นอกเสียจากจะต้องถูกต่อต้าน และถ้าฉัน
 ยังมีชีวิตถึงวันนั้น ฉันจะพิทักษ์ปกป้องเจ้าอย่างสุดความสามารถ แต่
 อยู่มาไม่นาน ะเราะเกาะฮ์ก็ถึงแก่กรรม และวิวรรณ์ (วะหุญ) ก็
 หยุคชะงักชั่วระยะเวลาหนึ่ง”

(บันทึกโดย al-Bukhāriy: 3 และ Muslim: 1, จำนวนนี้เป็นของ al-
 Bukhāriy)

จากเหตุการณ์ข้างต้นถือว่าท่านหญิงเคาเศดีญะฮ์ ﷺ มีบทบาทสำคัญในการ
 เสริมสร้างกำลังใจและปลอบประโลมท่านเราะฮูล ﷺ ได้เป็นอย่างดี จากรายงานข้างต้นเมื่อท่าน
 นบี ﷺ ได้กล่าวกับนางว่า “ฉันกลัวว่าจะเกิดอะไรมีดีมีร้ายขึ้นกับตัวฉัน ท่านหญิงเคาเศดีญะฮ์ ﷺ
 ก็กล่าวแก่ท่านว่า เป็นไปไม่ได้ ฉันขอสาบานด้วยพระนามของอัลลอฮ์ ﷻ พระองค์จะไม่เหยียดหยัน
 และดูแคลนท่านอย่างแน่นอน เพราะท่านเป็นผู้ที่สานสัมพันธ์ในหมู่ญาติพี่น้องและเพื่อนมิตร เป็น
 ผู้ที่คอยช่วยเหลือคนที่อ่อนแอ เป็นผู้อุปถัมภ์แก่ผู้ที่ยากไร้ เป็นผู้ที่ทำให้เกียรติแก่บรรดาแขกที่มาเยือน

และท่านจะเป็นผู้คอยกำจุนในความถูกต้องเสมอ ” ถ้อยคำข้างต้นเป็นถ้อยคำที่ ท่านหญิงเคาะดีญะฮฺ
 ﷺ เสริมสร้างกำลังใจแก่ท่านเราะฮฺลุล ﷺ ขณะที่ประสบกับความหวาดกลัวได้ดีที่สุด

ข. เหตุการณ์ที่มลาอิกะฮฺได้ปรากฏตัวให้ท่านนบี ﷺ เห็น

มีรายงานจากท่านหญิงอาอิชะฮฺ ﷺ ความว่า “ครั้งหนึ่งท่านเราะฮฺลุล ﷺ ได้นั่งอยู่
 กับท่านหญิงเคาะดีญะฮฺ ﷺ ระหว่างนั้นท่านได้เห็นใครคนหนึ่งยืนอยู่ระหว่างชั้นฟ้าและแผ่นดิน
 ท่านจึงได้บอกนางในสิ่งที่เห็น ท่านหญิงเคาะดีญะฮฺ ﷺ จึงบอกให้ท่านขยับตัวเข้ามาใกล้ นางอีก
 แล้วถามว่าท่านยังคงเห็นเขาผู้นั้นหรือไม่ ท่านก็ยืนยันในสิ่งที่เห็น นางจึงให้ท่านนำศีรษะของ
 ท่านมาอยู่ในผ้าคลุมของเธอ แล้วถามท่านด้วยคำถามเดิม แต่ครั้งนี้ท่านได้ตอบปฏิเสธ นางจึงกล่าว
 ว่า ใจเย็นๆ เกิด ผู้ที่ท่านเห็นนั้นคือ มลาอิกะฮฺ เพราะหากเป็นชัยฏอนมันจะไม่มีมละอาย (ที่จะ
 มองมายังท่านในขณะที่ท่านอยู่ในผ้าคลุมของสตรี) ” มุฮัมมัด อะลี กุญบุ (2555: 40) กล่าวว่า “ด้วย
 คำพูดและการกระทำที่หนักแน่นของนางช่วยปลอบใจท่านเราะฮฺลุล ﷺ และให้กำลังใจท่านได้อย่าง
 เยี่ยมยอด”

ก . เหตุการณ์ที่มุสลิมถูกกล่าวหาต่ออย่างหนักก่อนการฮิจญ์เราะฮฺ

Khalid bin Muhammad (2011: 85) กล่าวว่า “หนึ่งในบททดสอบที่หนักยิ่งสำหรับ
 ท่านนบี ﷺ และอุมมะฮฺฮฺอิสลามในการตะฮฺญะฮฺที่มีกะฮฺก่อนการฮิจญ์เราะฮฺ คือ การถูกกล่าวหา
 อย่างหนักจากชาว มุชริกมักกะฮฺต่อบรรดาผู้ศรัทธา ในช่วงระหว่างนั้นท่านหญิงเคาะดีญะฮฺ ﷺ มี
 บทบาทสำคัญในการแบ่งเบาทดสอบและให้กำลังใจแก่ท่านเราะฮฺลุล ﷺ และชาวมุสลิม ซึ่งการ
 กล่าวหาของชาวมุชริกดังกล่าวดำเนินอยู่เป็นระยะเวลาสามปีด้วยกัน

เหตุการณ์ข้างต้นเป็น ตัวอย่าง การตะฮฺญะฮฺของอุมมะฮฺฮฺฮฺอัลมุฮ์มินีนด้วยวิธีการ
 เสริมสร้างกำลังใจ ส่วนการให้คำปรึกษาก็เป็นส่วนหนึ่งของวิธีการเสริมสร้างกำลังใจ ด้วยเช่นกัน
 ซึ่งภรรยาของท่าน นบี ﷺ บางท่านได้ให้คำปรึกษาในเหตุการณ์สำคัญๆ เช่น เหตุการณ์ใน
 สนธิสัญญาหุคัยบิยะฮฺ ปีที่ 6 แห่งการ ฮิจญ์เราะฮฺ ในเหตุการณ์ครั้งนั้น ท่านหญิงอุมมุสะละมะฮฺ
 ﷺ ได้ร่วมเดินทางไปกับท่านนบี ﷺ ในการไปเยี่ยมเยียนเมืองมักกะฮฺ ซึ่งการเดินทางไปเยี่ยมครั้ง
 นี้ ได้ถูกชาวกูร็อยซ์ทำการต่อต้านเพื่อมิให้เข้าไป ยังมักกะฮฺ เหตุการณ์ดังกล่าวได้เกิดขึ้น ณ ตำบล
 หุคัยบิยะฮฺ และในเหตุการณ์นี้เอง ท่านหญิงอุมมุสะละมะฮฺ ﷺ ได้แสดงบทบาทอย่างดีเยี่ยม ดังที่
 ประวัติศาสตร์อิสลามได้จารึกไว้ (Bint al-Shāṭi'a, 1979: 147-148) ขณะที่ท่านเราะฮฺลุล ﷺ ทำ

สนธิสัญญาหุคัยบิยะฮุกกับมุขริกมักกะฮุนั้น มุสลิมส่วนใหญ่ไม่พอใจข้อตกลง และเงื่อนไขในสัญญา เพราะเห็นว่าสัญญาฉบับนี้ทำให้มุสลิมเสียเปรียบ เพราะหนึ่งในข้อตกลงของสนธิสัญญานี้คือ มุสลิมจะไม่ได้รับอนุญาตให้เข้ามักกะฮุในปีนี้และจะต้องกลับไปโดยไม่ได้ทำหัจญ์ ดังนั้นท่านเราะฮูล ﷺ จึงได้ขอให้บรรดาสาวกของท่านเพื่อสัตว์พลีที่หุคัยบิยะฮุเพื่อเป็นสัญลักษณ์การสิ้นสุดพิธีหัจญ์และกลับบ้าน มุสลิมหลายคนเสียใจในเรื่องนี้เป็นอย่างมาก (S.M. Madani, 2544: 83-84) ณ ที่หุคัยบิยะฮุ เราะฮูล ﷺ ได้สั่งให้บรรดาเศาะหาบะฮุ เชือดสัตว์เพื่อทำกุรบาน และ โคนศรียะ แต่พวกเขาไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของท่านเราะฮูล ﷺ โดยไม่ทราบสาเหตุ ท่านเราะฮูล ﷺ จึงได้เข้าพบท่านหญิงอุมมุสะละมะฮุ ﷺ ที่เต็นท์พักของนาง ในสภาพที่ไม่พอใจต่อปฏิริยาของพวกเขา ท่านได้กล่าวแก่ท่านหญิงอุมมุสะละมะฮุ ﷺ ว่า “เป็นครั้งที่ 3 แล้วที่ฉันได้สั่งใช้พวกเขาในการทำกุรบานและ โคนศรียะ แต่พวกเขาไม่สนใจ (ต่อคำสั่งของฉัน) ” ท่านหญิงอุมมุสะละมะฮุ ﷺ ได้กล่าวตอบไปว่า “โอ้ท่านเราะฮูล ﷺ ท่านไม่สามารถที่จะทำให้ผู้คนจำนวน 1,500 คนปฏิบัติในสิ่งที่พวกเขาไม่ความรู้ ฉะนั้นท่านจงปฏิบัติหน้าที่ ๆ อัลลอฮุ ﷻ ได้บัญชามายังท่าน จงปฏิบัติการทำงานนั้นด้วยตัวของท่านเอง ในสถานที่ๆ เปิดเผย เพื่อที่ทุกๆ คนจะได้เห็นการปฏิบัติของท่าน ” ท่านเราะฮูล ﷺ ได้ประจักษ์ถึงคำชี้แนะดังกล่าว ท่านจึงได้ออกจากเต็นท์ของอุมมุสะละมะฮุ ﷺ เมื่ออาทิตย์ทอแสงและส่องความสว่างให้พื้นดิน ท่านเราะฮูล ﷺ ได้ออกไปยังฝูงสัตว์ (ที่จะเชือด) เศาะหาบะฮุทุกคนต่างก็ให้ความสนใจต่อการกระทำของเราะฮูล ﷺ ครั้งนี้ ท่านเราะฮูล ﷺ ได้นำอูฐตัวหนึ่งไปยังสถานที่ๆ เปิดเผย ท่านได้ผูกขาของอูฐ (พร้อมจับลงตะแคงเพื่อเชือด) พร้อมกับกล่าวนามของอัลลอฮุ ﷻ และกล่าวดักบิร (อัลลอฮุ ﷻ อักบิร) (Ummu ‘Urwah, 1987: 81-82) และท่านเราะฮูล ﷺ ได้ โคนศรียะเพื่อปลดการครองเอี้ยะรอม การปฏิบัติของท่านเราะฮูล ﷺ ในเรื่องดังกล่าวทำให้เศาะหาบะฮุเกิดความเข้าใจและสามารถปฏิบัติตามคำสั่งใช้ของท่านเราะฮูล ﷺ ได้อย่างไม่ผิดพลาด การชี้แนะครั้งนี้ของท่านหญิงอุมมุสะละมะฮุ ﷺ เป็นเพียงตัวอย่างหนึ่งเท่านั้น ที่แสดงถึงให้เห็นถึงไหวพริบปฏิภาณและความเฉลียวฉลาดของนาง

3.4.2.2 การเป็นแบบอย่างที่ดี

การที่บรรดาอุมมะฮาดอัลมุอ์มินีน เป็นผู้ที่มีศรัทธาที่ สูงส่งและหนักแน่น เป็นผลให้การปฏิบัติตัวของท่านนั้นดีงาม น่ายกย่อง และเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่สตรีด้วยกันในยุคนั้น และแก่สตรีทุกยุคสมัยตราบจนวันกียามะฮุ อุมมะฮาดอัลมุอ์มินีนมีแบบอย่างที่ดีหลายประการที่ควร

นำมาเป็นเชิงอย่าง ส่วนหนึ่ง คือ

ก.แบบอย่างในการปฏิบัติศาสนกิจ (ละหมาดและถือศีลอด)

Muhammad Fathi Mus'a (2001: 91) กล่าวว่า “ท่านหญิงหุศัยเราะฮ์ رضي الله عنها เป็นผู้ที่มิ
บุคลิกดี นางเป็นภรรยาที่ทำหน้าที่ของตัวเองอย่างดี เป็นบ่าวที่มีความสัมพันธ์กับอัลลอฮ์ ﷻ อย่าง
เหนียวแน่น นางมักจะถือศีลอดในเวลากลางวันและละหมาดในยามค่ำคืนเป็นประจำ จนกลายเป็น
เป็นบุคลิกประจำตัวที่โดดเด่นของนาง มีอยู่ครั้งหนึ่ง ญิบรีลได้มาหาท่านเราะฮ์เราะฮ์ رضي الله عنها และกล่าวถึง
ท่านหญิงหุศัยเราะฮ์ رضي الله عنها ว่า”

((...فَإِنَّهَا صَوَّامَةٌ قَوَّامَةٌ ، وَإِنَّهَا زَوْجُتُكَ فِي الْجَنَّةِ))

(أخرجه الحاكم في مستدرک: 6832)

ความว่า “...นางเป็นผู้ที่มั่นคงในการถือศีลอดยามกลางวันและ
ละหมาดในยามกลางคืน และนางเป็นหนึ่งในภรรยาของท่านใน
สวรรค์”

(บันทึกโดย al- Hākim ในมุสตัดรอกของท่าน: 6832)

เกี่ยวกับท่านหญิงอาอิชะฮ์ رضي الله عنها อัลกอสิม رضي الله عنه ¹⁰⁷ ได้กล่าวว่า “เมื่อไหร่ที่เขาออก
จากบ้านไป เขาจะต้องแวะไปหาท่านหญิงอาอิชะฮ์ رضي الله عنها และให้สลามแก่นางเสมอ วันหนึ่งเขาเข้าไป
หานางเหมือนเคย ปรากฏว่าขณะนั้นนางกำลังละหมาดและอ่านอายะฮ์หนึ่งอยู่ คือ”

﴿فَمَنْ لِّلَّهِ عَلَيْنَا وَوَقَانَا عَذَابَ السَّمُومِ﴾

(الطور: 27)

ความว่า “ดังนั้นอัลลอฮ์ ﷻ ได้ทรงโปรดปรานแก่เราและได้ทรง
ปกป้องเราให้พ้นจากการลงโทษแห่งลมร้อน ¹⁰⁸

¹⁰⁷ เป็นหลานของท่านหญิงอาอิชะฮ์ رضي الله عنها

ความว่า “...อัลลอฮฺ ﷻ ได้ทรงทดแทนหญิงที่ดึกว่านาง (คือตัวฉัน) ให้กับท่านแล้วมิใช่หรือ ท่านนบี ﷺ โกรธนางมาก และได้ตอบแก่นางว่า "ไม่ อัลลอฮฺ ﷻ ไม่ได้ทดแทนหญิงใดที่ดึกว่านาง (ท่านหญิงเคาะดีญะฮฺ ﷺ) เลย นางศรัทธาต่อฉันในขณะที่มีมนุษย์ทั้งหมดไม่ศรัทธา นางเชื่อมั่นในขณะที่มีมนุษย์เขาไม่เชื่อมั่น นางได้ช่วยฉันในขณะที่มีมนุษย์เขาไม่ช่วยฉัน นางได้ช่วยเหลือฉันด้วยชีวิตและทรัพย์สินเงินทองของนาง ในขณะที่ผู้คนทั้งหลายไม่ยอมให้ฉัน และอัลลอฮฺ ﷻ ได้ให้ฉันมีลูกบ้างกับนาง ในขณะที่หญิงอื่นไม่มีลูกกับฉัน”

(บันทึกโดย Ahmad: 24303)

ท่านหญิงอาอิชะฮฺ ﷺ กล่าวถึงคุณลักษณะที่งดงามต่างๆ ของท่านหญิงซัยนับ ﷺ ว่า

((...وَأَعْظَمَ صَدَقَةً وَأَشَدَّ ابْتِدَالًا لِنَفْسِهَا فِي الْعَمَلِ الَّذِي تَصَدَّقُ بِهِ وَتَقَرَّبُ بِهِ إِلَى اللَّهِ تَعَالَى...))

(أخرجه مسلم : 2442)

ความว่า “...และนางบริจาคทานมากมาย และนางลดตัวเองลงมามากมากเพื่อการทำงานซึ่งนางอุทิศเพื่องานนั้น และต้องการเอางานนั้นเพื่อให้เป็นที่ใกล้ชิดกับอัลลอฮฺ ﷻ...”

(บันทึกโดย Muslim: 2442)

ท่านหญิงซัยนับ ﷺ เป็นภรรยาท่านแรกของท่านเราะฮูล ﷺ ที่เสียชีวิตหลังจากท่าน เกี่ยวกับเรื่องนี้ได้มีรายงานจากท่านหญิงอาอิชะฮฺ ﷺ จากท่านเราะฮูล ﷺ กล่าวว่า

((...أَسْرَعُكُنَّ لِحَاقًا بِي أُطُولُكُنَّ يَدًا...))

(أخرجه مسلم : 4490)

ความว่า “...คนที่จะตามฉันคนไปแรก (การเสียชีวิต) ก็คือ คนที่มีมือยาวที่สุด...”

(บันทึกโดย Muslim: 4490)

บรรดาภรรยาของท่านเข้าใจประโยชน์นี้ว่าอย่างไร ท่านหญิงอาอิชะฮฺ رضي الله عنها เล่าว่าบรรดาภรรยาของท่านเราะฮฺลุ رضي الله عنه จะไปยืนที่ผนังและยื่นมือออกมาว่าใครเป็นผู้ที่มีมือยาวที่สุด มีบันทึกว่าท่านหญิงซัยนั رضي الله عنها มิใช่คนรูปร่างสูง (มือไม่ยาว) แต่นางเป็นภรรยาคนแรกที่เสียชีวิตหลังจากท่านเราะฮฺลุ رضي الله عنه ดังนั้นจึงเป็นที่เข้าใจกันว่า คำว่า “มือยาว” ของท่านเราะฮฺลุ رضي الله عنه นั้นหมายถึง ขอบบริจาคและความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และที่มาของรายได้ของนางนั้นมาจากการทำงานด้วยมือของตนเอง (Ibn Sa'ad, 1997: 8/85) ท่านหญิงซัยนั رضي الله عنها เป็นภรรยาอีกท่านหนึ่งมีส่วนร่วมในการตะฮฺละฮฺในรูปแบบของการเสียดสละในหนทางของอัลลอฮฺ ﷻ ด้วยชีวิตและ ทรัพย์สิน นั่นคือการทำงานบริจาคทาน พร้อมกับการทำงานด้วยตัวเองและนำทรัพย์สิน ที่ได้จากการขายบริจาคไปในหนทางของอัลลอฮฺ ﷻ มีคำรายงานมากมายที่ได้กล่าวถึงการทุ่มเททั้งร่างกายและทรัพย์สินของท่านหญิงซัยนั رضي الله عنها Ibn Sa'ad (1997: 8/87) กล่าวว่า มุฮัมมัด บุตร กะอับ อัลกุรอซี ได้กล่าวว่า “ซัยนั บุตรีญะฮุช رضي الله عنها ได้รับเงินจากท่านเคาะลีฟะฮฺอุมัร رضي الله عنه 12,000 ดิรฮัมต่อปีแต่นางรับเงินนั้นเพียงครั้งเดียวและกล่าวว่า “โอ้อัลลอฮฺ ﷻ โปรดอย่าให้ฉันได้รับเงินนี้อีกในปีหน้า เพราะมันคือบททดสอบ” จากนั้นนางก็นำเงินนี้ไปบริจาคให้เพื่อนบ้าน ญาติพี่น้องและคนยากจนขัดสน เมื่อท่านอุมัร رضي الله عنه ได้ยินเช่นนั้น ท่านได้กล่าวว่า “นี่คือสตรีที่น่าเคารพ” จากนั้นท่านก็ฝากสละไปถึงนางและกล่าวว่า ฉันได้ทราบถึงสิ่งที่นางทำแล้ว ท่านจึงส่งเงินจำนวน 1,000 ดิรฮัมไปให้นาง แต่นางก็ทำเช่นเดิม ท่านหญิงซัยนั رضي الله عنها เป็นผู้ที่บริจาคในหนทางของอัลลอฮฺ ﷻ ตลอดช่วงชีวิต ขณะที่นางเสียชีวิตนางไม่ได้ทิ้งทรัพย์สินใดแม้แต่ดิเนาร์หรือดิรฮัมเดียว

ท่านหญิงเสาะฮะฮฺ رضي الله عنها เป็นผู้ที่ใจกว้าง มีความเมตตา และใจบุญคนหนึ่ง

(Muhammad Fathi Mus'a, 2001: 43) มีรายงานว่า ครั้งหนึ่งท่านอุมัร رضي الله عنه ได้ส่งเป่าไบนึงซึ่งมีเงินดิรฮัมอยู่เต็มไปให้นาง ทันทีที่ได้รับ นางก็นำไปแจกจ่ายเป็นทาน นางเคยเอาหนึ่งสัตว์ที่ได้มาจากฎออีฟมาทำกระเป่าเพื่อนำไปขายและเอากำไรจากการขายไปบริจาคเป็นทานด้วย (S.M. Madani

Abbasi, 2544: 33)

2) แบบอย่างในการเสียสละชีวิตในหนทางของอัลลอฮ์ ﷻ

แบบอย่างในการเสียสละชีวิตในหนทางของอัลลอฮ์ ﷻ ของอุมมะฮฺฮาดอัลมูอฺมินีน ได้แก่ การต่อสู้กับศัตรูและการให้ความช่วยเหลือในศึกสงคราม การคะอะวะฮฺของอุมมัลมูอฺมินีน ท่านหญิงอาอิชะฮฺ رضي الله عنها และภรรยาท่านๆ อื่น ไม่ได้มีแค่เพียงการถ่ายทอดความรู้ และสร้างความเข้าใจในหลักการของศาสนาเท่านั้น หากแต่ยังมีส่วนร่วมในสมรภูมิต่อสู้ด้วย โดยเฉพาะในสงครามแรกๆ

จากท่านอนัส อิบน์ มาลิก رضي الله عنه กล่าวว่า

((لَمَّا كَانَ يَوْمَ أُحُدٍ انْهَزَمَ النَّاسُ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، قَالَ :
" وَلَقَدْ رَأَيْتُ عَائِشَةَ بِنْتَ أَبِي بَكْرٍ وَأُمَّ سُلَيْمٍ وَإِثْمَاءَ لَمْ شَمْرَتَانِ أَرَى
خَدَمَ سَوْقِهِمَا تَنْقُرَانِ الْقِرْبَ ، وَقَالَ غَيْرُهُ : تَنْقُرَانِ الْقِرْبَ عَلَى مُتُونِهِمَا
، ثُمَّ تُفْرِغَانِهِ فِي أَفْوَاهِ الْقَوْمِ ، ثُمَّ تَرْجِعَانِ فَتَمْلَأْنِيهَا ، ثُمَّ تَجِيئَانِ
فَتُفْرِغَانِيهَا فِي أَفْوَاهِ الْقَوْمِ))

(أخرجه البخاري: 2681)

ความว่า “ในวันสงครามอุฮุด เมื่อฝ่าย (มุสลิม) ประสบความพ่ายแพ้ เขา (อนัส) ได้กล่าวว่า ฉันเห็น ท่านหญิงอาอิชะฮฺ บุตรี อะบีบักร์ และ อุมมุสลัยม رضي الله عنها ลูกชิ้นลำเลียงถุงหนัง (ที่บรรจุน้ำ) บางก็กล่าวว่า ทั้งสองได้แบกถุงหนังที่ใส่น้ำไว้บนหลัง แล้วนางก็ได้รินน้ำให้แก่ผู้ที่ได้รับบาดเจ็บและ (เมื่อน้ำหมด) นางก็ได้กลับมาใส่น้ำ และกลับไปรินน้ำให้แก่ผู้ที่ได้รับบาดเจ็บอีก”

(บันทึกโดย al-Bukhāriy: 2681)

นอกจากสงครามอุฮุดแล้ว นางหญิงอาอิชะฮฺ رضي الله عنها ยังได้มีส่วนร่วมในสงครามอื่นๆ อีกด้วย Muhammad Sa‘id Mubaiyyad (1990: 554) กล่าวว่า “และเมื่อครั้งในสงครามค้อนัค เรา (อนัส อิบน์ มาลิก رضي الله عنه) ได้เห็นนาง (หมายถึงท่านหญิงอาอิชะฮฺ رضي الله عنها) ฝ่าทัพทหารแถวหน้า และ

ท่านอุมร์ رضي الله عنه ก็ได้ปรามเพราะเกรงในความปลอดภัยของนาง (สำหรับสงครามอูฐนั้น) นางไม่ได้ออกไปในสงครามอูฐ นอกจากเพื่อจะต่อสู้กับพวกที่อธรรม ที่ทำความเสียหายบนพื้นหน้าแผ่นดิน โดยมาตรการของท่านอูษมาน رضي الله عنه ท่านอิมามอะหมัด رضي الله عنه ได้ทำการบันทึกจากท่านหญิงอาอิชะฮ์ رضي الله عنها ว่า “ได้มีทาส (มุกาติบ) ¹⁰⁹ คนหนึ่งได้เดินเข้ามาหาท่านพร้อมกับคำฟ้องไถ่ตัวส่วนหนึ่ง และแล้วนางก็ได้กล่าวแก่เขาว่า เจ้าไม่ต้องเข้ามาหาฉันอีกแล้ว นอกจากครั้งนี้ เจ้าจงออกไปต่อสู้ในหนทางของอัลลอฮ์ رضي الله عنه แท้จริง ฉันได้ยืนท่านเราะฮูต رضي الله عنه กล่าวว่า ไม่มีหัวใจใดที่คลุกเคล้าด้วยฝุ่นของการอูฐ นอกจากอัลลอฮ์ رضي الله عنه จะห้ามไฟนรกจากเขา” นอกจากสงครามอูฐและค้อนคักที่กล่าวมาข้างต้น ท่านหญิงอาอิชะฮ์ رضي الله عنها ยังได้มีส่วนร่วมในสงครามกับบะนู มุศฎะลิกอีกด้วย สะกะรียา บะซิริ (2540:173) กล่าวว่า “นางเข้าร่วมในกิจกรรมทางทหารเคียงคู่ไปกับท่านเราะฮูต رضي الله عنه อีกหลายครั้งในหมู่การต่อสู้ที่มีชื่อเสียง ได้แก่ สงครามอูฐและสงคราม กับบะนู มุศฎะลิก ” นอกจากท่านหญิงอาอิชะฮ์ رضي الله عنها แล้ว ท่านหญิงหุฟเศาะฮ์ رضي الله عنها ก็เป็นภรรยาอีกท่านที่มีส่วนร่วมในเรื่องนี้ Muhammad Baihaqi (1994: 62) กล่าวว่า “ท่านหญิงหุฟเศาะฮ์ رضي الله عنها ได้เคียงข้างท่านเราะฮูต رضي الله عنه ในหลายๆ สักสงคราม นางเป็นผู้กำความลับในการเดินทางของเราะฮูต رضي الله عنه เป็นผู้ช่วยเหลือผู้บาดเจ็บในศึกสงคราม เป็นต้น นอกจากภรรยาสองท่านของเราะฮูต رضي الله عنه ที่กล่าวมาข้างต้น ท่านหญิงอุมมุสะละมะฮ์ رضي الله عنها เป็นภรรยาอีกท่านที่ ได้มีส่วนร่วมในหลายๆ สมรภูมิเฉกเช่นภรรยาท่านอื่นๆ رضي الله عنها Bint al-Shāṭi'a (1988: 331) กล่าวว่า “ท่านหญิงอุมมุสะละมะฮ์ رضي الله عنها ได้ส่วนร่วมกับท่านเราะฮูต رضي الله عنه ในสงครามคือยบร์ สงครามเปิดมกกะฮ์ เหตุการณ์ปิดล้อมที่ฏอฮิฟ สงครามชะวาซิน ยะกีฟ เป็นต้น”

ก. แบบอย่างในการดูแลบ้านเรือนและอบรมสั่งสอนบุตรหลาน

หลังจากที่ ท่านหญิง เคาะดีญะฮ์ رضي الله عنها ได้เสียชีวิต ท่านเราะฮูต رضي الله عنه ก็มีชีวิตที่โศกเศร้าและกังวลถึงเรื่องลูก ท่านต้องทำงานบ้านทุกอย่างเอง แต่เนื่องจากมีซัยด์ บุตร ฮารีษะฮ์ رضي الله عنه อยู่ด้วย ซัยด์ رضي الله عنه จึงพอที่จะช่วยแบ่งเบาภาระท่านได้บ้าง แต่ถึงอย่างไรก็ตาม ภาระเรื่องเลี้ยงดูลูกๆ ก็ยังคงเป็นของท่าน (S.M. Madani Abbasi, 2544: 29) ท่านหญิงเสาะฮ์ رضي الله عنها (สตรีที่ท่านเราะฮูต رضي الله عنه ได้สมรสภายหลังจากท่านหญิงเคาะดีญะฮ์ رضي الله عنها เสียชีวิต) นางเป็นคนที่ใจกว้าง มีความรักและ

¹⁰⁹ ท่านประเภทมุกาติบคือ ทาสที่ได้ทำสัญญากับนายทาสว่าจะผ่อนค่าไถ่เป็นงวด และเมื่อได้ให้ค่าไถ่เป็นงวดสุดท้ายแล้ว เขาก็จะได้รับเป็นไท (อิสระ)

ความกรุณา เหตุผลหนึ่งที่ท่านเราะสูล ﷺ สมรสกับนางก็เพื่อต้องการใครสักคนที่ช่วยดูแลบุตรของท่าน และเพื่อที่ท่านจะได้มีสมาธิในการรับผิดชอบภาระอันหนักอึ้งในการละฮัจญ์ ถือว่าท่านหญิงเสาะฮะฮ์ ﷺ ได้รับเกียรติในการรับใช้ท่านเราะสูล ﷺ และดูแลช่วยเหลือกิจการของท่าน (Muhammad Fathi Mus'a, 2001: 31) เนื่องจากท่านหญิงเสาะฮะฮ์ ﷺ เป็นหญิงหม้ายที่ผ่านการมีครอบครัวมาแล้ว นางจึงเริ่มต้นการใช้ชีวิตในบ้านของท่านเราะสูล ﷺ ด้วยการดูแลอุมมุลกัลญุมและฟาฏิมะฮ์ ﷺ รวมทั้งกิจการงานต่างๆ ภายในบ้าน (มุฮัมมัด อะลี กุฎบ, 2555: 46)

Ahmad al-'Attawiy (2003: 61) กล่าวว่า “ส่วนหนึ่งของรูปแบบการละฮัจญ์ที่เกิดขึ้นได้สำหรับสตรีในการช่วยเหลือศาสนา คือ การดูแลบ้านเรือนและเลี้ยงดูบุตรของบรรดานักดาอีย์” ซึ่งเรื่องราวของท่านหญิงเสาะฮะฮ์ ﷺ ที่กล่าวมาข้างต้น ได้ฉายภาพแห่งความเสียสละและความรับผิดชอบในการดูแลบ้านเรือนและบุตรของท่านเราะสูล ﷺ ผู้นำแห่งนักดาอีย์ การประพฤติปฏิบัติของท่านถือเป็นต้นแบบที่ดั่งงามแก่มุสลิมะฮ์ทุกยุคสมัยในการช่วยเหลือศาสนา

จ . แบบอย่างในด้านคุณธรรมจริยธรรม

1) ความยำเกรง

ท่านหญิงอาอิชะฮ์ ﷺ ได้กล่าวถึงคุณลักษณะที่ดั่งงามต่างๆ ของท่านหญิงซัยนัษ

ﷺ

((...وَلَمْ أَرْ امْرَأَةً قَطُّ خَيْرًا فِي الدِّينِ مِنْ زَيْنَبَ ، وَأَتْقَى لِلَّهِ ...))

(أخرجه مسلم : 2442)

ความว่า “...ฉันไม่เคยเห็นสตรีคนใด ที่ดีเลิศในเรื่องศาสนาดียิ่งไป

กว่าท่านหญิงซัยนัษ ﷺ นางเป็นผู้ที่เกรงกลัวต่ออัลลอฮ์ ﷻ ...”

(บันทึกโดย Muslim: 2442)

ท่านหญิง อุมมุลซะละมะฮ์ ﷺ เป็นภรรยาที่ดีคนหนึ่งของท่านเราะสูล ﷺ นางเป็นผู้ที่มีสติปัญญาที่ถูกต้อง มีศรัทธาที่มั่นคง มีทัศนคติที่ถูกต้องเหมาะสม พร้อมกันนั้นเป็นนางเป็นหนึ่งที่มีความวะเราะฮ์และดีกัว (Maryam Nur al-Dīn, n.d: 168)

2) นอบน้อมถ่อมตน

รายงานจากชะฮฺร บุตร เหาซิบ จากอุมมุลมุอ์มินีนมัยมูนะฮฺ رضي الله عنه บุตรี อัลฮาริษ ว่า ครั้งหนึ่งท่านเราะฮฺลุ رضي الله عنه ได้ทำการแบ่งทรัพย์สินที่ยึดจากสงครามให้กับคนกลุ่มหนึ่งในกลุ่มของมุฮาญิรีน ท่านหญิงซัยนับ رضي الله عنها ได้กล่าวและว่าอะไรบางอย่างออกไป ซึ่งทำให้ท่านอุมร์ رضي الله عنه บุตร อัลค็อฏฏอบ โกรธนาง ท่านเราะฮฺลุ رضي الله عنه จึงห้ามและกล่าวว่า ปล่อยนางเถิดแท้จริงแล้วนางคือผู้เอวาฮะฮฺ¹¹⁰ (al-Dhahabiy, 2004: 3/341)

3) ความซื่อสัตย์

ท่านหญิงอุมมุสะละมะฮฺ رضي الله عنها เป็นภรรยาท่านหนึ่งของท่านนบี صلى الله عليه وسلم ที่มีความซื่อสัตย์ เป็นนักต่อสู้ที่มีความอดทน เป็นสตรีที่มากด้วยความรู้และเกียรติ อันสูงส่ง (Muhammad Ibrahim Sulaiman, 1995: 131)

4) ความเมตตากรุณา

al-Dhahabiy (2004: 3/339) กล่าวว่า “และท่านหญิงซัยนับ رضي الله عنها เป็นคนหนึ่งในบรรดาผู้นำสตรีทั้งหลาย ทั้งทางด้านศาสนาและความเคร่งครัด เป็นคนมีจิตใจเมตตากรุณา ซึ่งเป็นที่รู้จักกันดีโดยทั่วไป”

5) การมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อผู้อื่น

ท่านหญิงอาอิชะฮฺ رضي الله عنها ได้กล่าว ถึงคุณลักษณะ หนึ่งที่ดีงามของท่านหญิงซัยนับ رضي الله عنها ว่า

((... وَأَوْصَلَ لِلرَّحِمِ ...))

(أخرجه مسلم : 2442)

ความว่า “...และนางเชื่อมสัมพันธ์กับเครือญาติ (ด้วยดี)...”

(บันทึกโดย Muslim: 2442)

¹¹⁰ ผู้ที่นอบน้อมถ่อมตน

หลังจากที่ได้สมรสกับท่านนบี ﷺ ท่านหญิงอุมมุสะละมะฮฺ ﷺ ได้มีสถานะเป็นอุมมุอัลมูมินีน และอาศัยอยู่ในบ้านของท่านนบี ﷺ นางมีความกระตือรือร้นต่อสถานะของนาง ทั้งยังใส่ใจใน(การแสดง) ความรักใคร่และสร้างความใกล้ชิดสนิทสนมกับอุมมุอัลมูมินีนท่านอื่นๆ อีกด้วย (Basām Muḥammah Ḥimāmī, 1993: 135)

6) การแต่งกาย

al-Dhababiy (2004/3: 335) กล่าวว่า “ท่านหญิงอุมมุสะละมะฮฺ ﷺ เป็นผู้ปกปิดร่างกายมิดชิด เป็นผู้มีจิตใจสะอาด และเป็นหนึ่งในบรรดาสตรีที่อพยพในยุคต้นๆ”

7) ความละอาย

มีรายงานจากอัครอมะฮฺ กล่าวว่า “ท่านหญิงอาอิชะฮฺ ﷺ จะปกปิดตัวเองจากท่านหะสันและหุสัยน์ ﷺ เพราะความเนียมอายและยำเกรงอัลลอฮฺ ﷻ (อิบนุอับบาส ﷺ กล่าวว่า “การเข้าหาท่านหญิงอาอิชะฮฺ ﷺ ย่อมกระทำไม่ได้ ไม่ถือเป็นบาปแต่อย่างใด¹¹¹”) (Muḥammad Sa‘īd Mubaiyyad (1990: 529)

3.4.2.3 การเผยแพร่วิทยการอิสลาม

อัลลอฮฺ ﷻ ทรงมีบัญชาให้บรรดาภรรยาของท่านเราะฮูล ﷺ บอกกล่าวและเผยแพร่สิ่งที่ถูกประทานจากกุรอาน การกระทำและคำพูดของท่านเราะฮูล ﷺ al-Qurṭubiy (1993, 3: 1537)

1) การรายงานหะดีษ

อุมมะฮฺฮาดอัลมูมินีนต่างได้รายงานหะดีษของท่านเราะฮูล ﷺ ทุกคน หากแต่มีอย่างน้อยแตกต่างกัน ในบรรดาอุมมะฮฺฮาดอัลมูมินีนและบรรดาเศาะหาบียะฮฺทั้งหมด ท่านหญิงอาอิชะฮฺ ﷺ เป็นผู้ที่ยังรายงานหะดีษมากที่สุด และมากเป็นลำดับที่สามรองจากเศาะหาบะฮฺสองท่าน และท่านหญิงอุมมุสะละมะฮฺ ﷺ เป็นผู้ที่ยังรายงานมากที่สุดรองจากท่านหญิงอาอิชะฮฺ ﷺ S.M. Madani (2544: 89) กล่าวว่า “มะหฺมูด บิน ละบีด กล่าวว่า ภรรยาของท่านนบี ﷺ เป็นแหล่งข้อมูลหะดีษ แต่ไม่มีใครเทียบเท่ากับท่านหญิงอาอิชะฮฺและอุมมุสะละมะฮฺ ﷺ” Mahmood Ahmad Ghadanfar (n.d.: 56) กล่าวว่า “ท่านหญิงอาอิชะฮฺ ﷺ เป็นผู้ที่ยังรายงานหะดีษมากที่สุดในบรรดา

¹¹¹ ทั้งนี้เพราะท่านหะสันและหุสัยน์ ﷺ มีศักดิ์เป็นหลานของท่านหญิงอาอิชะฮฺ ﷺ

สตรี และรายงานมากที่สุดเป็นลำดับที่สามรองจากอบูฮูร็อยเราะฮฺ رضي الله عنه 5,734 หะดีษ และอับดุลลอฮฺ บุตร อุมัร رضي الله عنه 2,630 หะดีษ” al-Dhababiy (2004: 3/310) กล่าวว่า “หะดีษจากท่านหญิงอาอิชะฮฺ رضي الله عنها มีทั้งหมด 2210 หะดีษ มี 174 หะดีษที่สอดคล้องกันในบุคอรีและมุสลิม บุคอรีได้รายงานหะดีษ (นอกจากที่สอดคล้องกับมุสลิม) อีก 54 และมุสลิมได้รายงาน (นอกจากที่สอดคล้องกับบุคอรี) อีก 67 หะดีษ” อับูมุซา อัลอัษอะรีย رضي الله عنه ได้กล่าวยกย่องท่านหญิงอาอิชะฮฺ رضي الله عنها ว่า “ไม่มีหะดีษใด ที่เป็นปัญหาสำหรับพวกเรา (หมายถึงเศาะหาบะฮฺ) เมื่อเราได้ถามท่านหญิงอาอิชะฮฺ رضي الله عنها เว้นแต่ เราจะพบว่า ณ ที่ตัวนางนั้นมีความรู้ใน (หะดีษ) ดังกล่าวอยู่ ” (al-Tirmidhiy: 3883) Khalid bin Ibrahim (2011: 210) กล่าวว่า “บทบาทของอุมมุละมูนีน ท่านหญิงอาอิชะฮฺ رضي الله عنها ในระหว่างที่อยู่ มะดีนะฮฺนั้น ได้ถูกบันทึกไว้ในรูปแบบของการศึกษาและท่องจำสุนนะฮฺของท่านเราะฮฺลุล رضي الله عنه ทั้งในด้านคำพูดและการปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตส่วนตัวของท่าน ตามคำตรัสของอัลลอฮฺ ﷻ ที่ว่า

﴿وَأذْكُرْنَ مَا يُتْلَىٰ فِي بُيُوتِكُنَّ مِنْ آيَاتِ اللَّهِ وَالْحِكْمَةِ...﴾

(الأحزاب: 34)

ความว่า “และจงอ่านสิ่งที่ได้ถูกอ่านในบ้านเรือนของพวกเธอจาก โองการทั้งหลายของอัลลอฮฺ ﷻ และ hikmah¹¹²...”

(อัลอะหฺซาบ: 34)

ท่านหญิง อาอิชะฮฺ رضي الله عنها ได้ท่องจำและตั้งเกตุสุนนะฮฺของท่านเราะฮฺลุล رضي الله عنه ในชีวิตความเป็นอยู่ประจำวันทั้งในส่วนของคำพูดและการปฏิบัติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการปฏิบัติของท่านเมื่ออยู่ในบ้าน กับบรรดาภรรยา ซึ่งท่านหญิงได้เผยแพร่ความรู้ ด้านนิติศาสตร์อิสลามทั้งหมดที่ได้ศึกษาจากท่าน เราะฮฺลุล رضي الله عنه,

ท่านหญิงอุมมุสะละมะฮฺ رضي الله عنها เป็นภรรยาท่านนบี ﷺ อีกท่านที่รายงานหะดีษมากที่สุดรองจากท่านหญิงอาอิชะฮฺ رضي الله عنها al-Dhababiy (2004/3: 338) กล่าวว่า “อุมมุอัลมูมินีน ท่านหญิงอุมมุสะละมะฮฺ رضي الله عنها ได้รายงานหะดีษทั้งหมด 387 หะดีษ เป็นหะดีษที่สองคล้องกันระหว่าง บุคอรีและมุสลิมจำนวน 13 หะดีษ หะดีษที่บุคอรีนำไปรายงาน (นอกจากที่ต้องสอดคล้อง) อีก 3 หะ

¹¹² คือพวกเธอจงอ่านอายะตต่าง ๆ ของอัลกุรอาน และสุนนะฮฺของท่านนบี ﷺ เพราะในอายะตต่างๆ และสุนนะฮฺ มีแต่ความจำเริญและความสำเร็จ

ดิษ และที่มุสลิมนำไปรายงาน (นอกจากที่ต้องสอดคล้อง) อีก 13 หะดีษ”

นอกจากท่านหญิงอาอิชะฮฺและท่านหญิงอุมมุสะละมะฮฺ رضي الله عنهما แล้ว ท่านหญิงหัฟซะฮฺ رضي الله عنها ก็เป็นภรรยาคนที่สองท่านที่ให้ความสำคัญกับหะดีษ ไม่ว่าจะการท่องจำ ทำความเข้าใจ หรือการรายงานหะดีษ ซึ่งปรากฏว่ามีหะดีษที่รายงานจากนางทั้งหมด 60 หะดีษ เป็นหะดีษที่สองคล้องกันระหว่าง บุกอรีและมุสลิมรวม 4 หะดีษ และที่มุสลิมนำไปรายงาน (นอกจากที่ต้องสอดคล้อง) อีก 6 หะดีษ (al-Dhahabiy, 2004/3: 347)

2) การตอบปัญหาหรือการชี้ขาดปัญหาศาสนา

เหล่าเรือนของท่านนบี ﷺ นั้นเป็นศูนย์กลางสำหรับการระดมฮัจญ์ที่ผู้คนสามารถไปดื่มด่ำ (หมายถึงรับเอา) บทบัญญัติต่างๆ ที่เกิดประโยชน์ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของศาสนาและคุณชา โดยที่พวกเขาจะ ได้ถามถึงการกระทำและคำพูดของท่านเราะฮูล ﷺ รวมถึงสิ่งที่ไม่ได้รู้เห็นและท่านนบี ﷺ ไม่ได้คัดค้าน บรรดาอุมมะฮาดอัลมูมินีนจะคอยตอบคำถาม สั่งสอน และเผยแพร่คำพูดและการกระทำของท่าน (Ibrāhīm al-Jamal, n.d.: 160) การชี้ขาดปัญหาศาสนาโดยอุมมะฮาดอัลมูมินีนดำเนินเรื่อยมาตั้งแต่ขณะที่ท่านเราะฮูล ﷺ ยังมีชีวิตและเสียชีวิต

ตัวอย่างการให้คำชี้ขาดของอุมมะฮาดอัลมูมินีนท่านหญิงอาอิชะฮฺ رضي الله عنها

ท่านหญิงอาอิชะฮฺ رضي الله عنها เป็นผู้ที่คอยให้การชี้แนะตักเตือนแก่บรรดาสตรี โดยบรรดาสตรีได้สอบถามปัญหาเกี่ยวกับสตรีเป็นการเฉพาะ ซึ่งท่านหญิงอาอิชะฮฺ رضي الله عنها ก็ได้ให้คำชี้ขาดที่สอดคล้องและตรงตามหลักการของศาสนา (Bassām Muḥammad Ḥimāmī, 1993: 104)

จากมูอาชะฮฺ رضي الله عنه รายงานว่า

((أَنَّ امْرَأَةً سَأَلَتْ عَائِشَةَ فَقَالَتْ أَتَقْضِي إِحْدَانَا الصَّلَاةَ أَيَّامَ مَحِيضِهَا فَقَالَتْ
عَائِشَةُ أَحْرُورِيَّةٌ أَنْتِ قَدْ كَانَتْ إِحْدَانَا تَحِيضُ عَلَى عَهْدِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى
اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ثُمَّ لَا تُؤْمَرُ بِقَضَاءِ))

(أخرجه مسلم: 660)

ความว่า “มีสตรีนางหนึ่งถามท่านหญิงอาอิชะฮฺ رضي الله عنها โดยกล่าวว่า พวกเราต้องละหมาดใช้ในช่วงเวลาที่เรามีประจำเดือนหรือไม่ ท่าน

หญิงอาอิชะฮ์ رضي الله عنها กล่าวว่า เธอเป็นชาวหะรूरียะฮ์¹¹³ หรือ ท่านหญิง
กล่าวต่อว่าในยุคที่ท่านเราะฮ์ลุล رضي الله عنه ยังมีชีวิตอยู่นั้น เมื่อพวกเรามี
ประจำเดือน ก็ไม่ได้ถูกใช้ให้ เกะฎออุละหมาด (ไม่ต้องละหมาดใช้
ในช่วงที่มีประจำเดือน)”

(บันทึกโดย Muslim: 660)

หลังจากที่ท่านนบีมุฮัมมัด ﷺ จากโลกนี้ไปแล้ว เศาะหาบะฮ์ของท่านบางคนได้
นำเอาคำถามที่มีเหตุผลขัดแย้งกับศาสนาและการอธิบายความหมายของหลักการที่ขัดแย้งกันมาถาม
ท่านหญิง อาอิชะฮ์ رضي الله عنها นางได้อธิบายปัญหานี้เป็นอย่างดีและมีเหตุผลและเป็นไปตามด้วยบทและเป็นไป
ตามด้วยบทกฎหมายจนสามารถทำให้คนธรรมดาทั่วไปเข้าใจได้ ตัวอย่างเช่น นางไม่เชื่อว่าผู้ตาย
สามารถได้ยินคนมีชีวิต ความเชื่อในเรื่องนี้มาจากคำบอกเล่าที่ว่าครั้งหนึ่งท่านนบี ﷺ ได้พูดกับศพ
ของบรรดาผู้ปฏิเสธศาสนา ในสมรภูมิมะดัยร่า “พวกเจ้าเห็นหรือยังว่าสัญญาณของพระผู้อภิบาลของ
พวกเจ้านั้นเป็นจริง มีรายงานว่าอุมัร رضي الله عنه ได้ถามว่า ท่านเราะฮ์ลุล رضي الله عنه ท่านพูดกับคนตายที่ไม่สามารถ
ได้ยินเรากระนั้นหรือ คำกล่าวนี้คือที่มาของความคิดที่ว่าคนตายสามารถได้ยินแต่ท่านหญิงอาอิชะฮ์
رضي الله عنها ไม่ยอมรับความเห็นนี้ โดยอาศัยหลักฐานจากอัลกุรอานดังนี้ (S.M Madani, 2544: 52)

﴿إِنَّكَ لَا تَسْمَعُ الْمَوْتَىٰ﴾

(النمل: 80)

ความว่า “เจ้าไม่สามารถทำให้คนตายได้ยิน”

(อันนัมล: 80)

อัลลอฮ์ ﷻ ตรัสอีกว่า

¹¹³ หะรूरอ์ เป็นชื่อเมือง ปัจจุบันอยู่ในประเทศอิรัก หะรूरอ์ เป็นฐานที่มั่นของกลุ่มชนที่ไม่พอใจการตัดสินใจ
ท่านอะลี رضي الله عنه ในการยอมเจรจาสงบศึกกับ ท่านมูอาวิยะฮ์ رضي الله عنه จึงได้แยกตัวออกมา มีชื่อว่ากลุ่ม เกาะวาริจญ์
ต่อมามีหลักความเชื่อและหลักการปฏิบัติที่แตกต่างไปจากคำสอนของอิสลามมากมาย สำหรับสตรีที่มีประจำเดือน
นั้น กลุ่มเกาะวาริจญ์ อ้างว่าต้องละหมาดใช้ในช่วงเวลาที่มีประจำเดือนด้วย

﴿وَمَا يَسْتَوِي الْأَحْيَاءُ وَلَا الْأَمْوَاتُ إِنَّ اللَّهَ يُسْمِعُ مَنْ يَشَاءُ وَمَا أَنْتَ بِمُسْمِعٍ مَنْ فِي الْقُبُورِ﴾

(الفاطر : 22)

ความว่า “และคนเป็นกับคนตายนั้นย่อมไม่เหมือนกัน แท้จริงอัลลอฮ์ ﷻ ทรงให้ผู้ที่พระองค์ทรงประสงค์ได้ยิน และเจ้าไม่สามารถที่จะให้ผู้ที่อยู่ในหลุมฝังศพได้ยินได้”

(อัลฟาฏีร: 22)

พระองค์ ﷻ ตรัสอีกว่า

﴿وَلَا تَزِرُ وَازِرَةٌ وِزْرَ أُخْرَىٰ...﴾

(الفاطر : 18)

ความว่า “และไม่มีผู้แบกภาระคนใดที่จะแบกภาระของผู้อื่นได้¹¹⁴ ...”

(อัลฟาฏีร: 22)

S.M Madani (2544: 51) กล่าวว่า “ท่านหญิงอาอิชะฮ์ رضي الله عنها ถูกจัดอยู่ลำดับต้นๆ ของนักกฎหมายคนสำคัญๆ อย่างเช่น อุมัร อะลี อับดุลลอฮ์ บิน มัสอูด และอับดุลลอฮ์ บิน อับบาซ رضي الله عنهما นางเคยออกคำตัดสินปัญหาศาสนา แม้ในระหว่งสมัยของของอบูบักร์ อุมัร และอุษมาน رضي الله عنهم และวิพากษ์วิจารณ์งานของสาวกบางคนอย่างมีเหตุผล ” ตัวอย่างอีกเหตุการณ์หนึ่งเกี่ยวกับการทำความสะอาตรางกาย ซึ่งมีการขัดแย้งกันระหว่างเศาะหาบะฮ์ ในเรื่องนี้ท่านหญิงอาอิชะฮ์ رضي الله عنها ก็ได้ให้ความกระจ่างไว้อย่างดีเยี่ยม

จากอบีมุซา อัลอัซฮารี رضي الله عنه กล่าวว่า

¹¹⁴ คือไม่มีผู้กระทำผิดคนใดจะแบกความผิดของผู้อื่นได้

((اِخْتَلَفَ فِي ذَلِكَ رَهْطٌ مِنَ الْمُهَاجِرِينَ وَالْأَنْصَارِ فَقَالَ الْأَنْصَارِيُّونَ لَا يَجِبُ الْغُسْلُ إِلَّا مِنَ الدَّفْقِ أَوْ مِنَ الْمَاءِ وَقَالَ الْمُهَاجِرُونَ بَلْ إِذَا خَالَطَ فَقَدْ وَجَبَ الْغُسْلُ قَالَ قَالَ أَبُو مُوسَى فَأَنَا أَشْفِيكُمْ مِنْ ذَلِكَ فَقُمْتُ فَاسْتَأْذَنْتُ عَلَى عَائِشَةَ فَأُذِنَ لِي فَقُلْتُ لَهَا يَا أُمَّهُ أَوْ يَا أُمَّ الْمُؤْمِنِينَ إِنِّي أُرِيدُ أَنْ أَسْأَلَكَ عَنْ شَيْءٍ وَإِنِّي أَسْتَحْيِيكَ فَقَالَتْ لَا تَسْتَحْيِي أَنْ تَسْأَلَنِي عَمَّا كُنْتُ سَائِلًا عَنْهُ أُمَّكَ الَّتِي وَلَدْتِكَ فَإِنَّمَا أَنَا أُمَّكَ قُلْتُ فَمَا يُوجِبُ الْغُسْلَ قَالَتْ عَلَى الْخَبِيرِ سَقَطَتْ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا جَلَسَ بَيْنَ شُعْبَيْهِ الْأَرْبَعِ وَمَسَّ الْخَيْتَانِ الْخَيْتَانِ فَقَدْ وَجَبَ الْغُسْلُ))

(أخرجه مسلم: 684)

ความว่า “ชาวมุฮาญีริ่นและชาวอันศอรกลุ่มหนึ่งมีความเข้าใจที่ต่างกันเกี่ยวกับเรื่องนี้ (มีเพศสัมพันธ์แต่ไม่ได้หลังอสุจิ ว่าจำเป็นต้องอาบน้ำชะนาระหรือไม่ว่า) ชาวอันศอร กล่าวว่าเป็นจำเป็นต้องอาบน้ำ นอกจากอสุจิพุ่งออกหรือหลังออกมา แต่ชาวมุฮาญีริ่น กล่าวว่าเป็นเมื่อใดก็ตามที่มีเพศสัมพันธ์ (จะหลังอสุจิหรือไม่ว่า) ก็จำเป็นต้องอาบน้ำชะนาระ ฮุร่าซานกล่าวว่าเป็นมุซา رضي الله عنه กล่าวว่าเป็นจะหาคำตอบให้พวกท่านเกี่ยวกับเรื่องนี้ ดังนั้นท่านฉันจึงไปขออนุญาตพบท่านหญิงอาอิชะ ฮุร่าซาน رضي الله عنها แล้วฉันก็ได้รับอนุญาต ฉันได้ถามท่านหญิงโดยกล่าวว่า โอ้แม่เอ๋ย หรือโอ้แม่แห่งบรรดาศรีทราชชน ฉันต้องการถามปัญหาท่านสักเรื่องหนึ่ง แต่ฉันก็อายท่านเหลือเกิน ท่านหญิงกล่าวว่า อย่าอายในการถามฉันเลย เหมือนกับว่าท่านได้ถามเรื่องนี้จากแม่ผู้ให้กำเนิดท่าน และแท้จริงฉันก็คือแม่ของท่านด้วยเหมือนกัน ดังนั้นฉันจึงถามว่าอะไรบางอย่างที่เป็นเหตุให้ต้องอาบน้ำชะนาระ ฮุร่าซานหญิงตอบว่าท่านทำได้ยอดเยี่ยมที่นำปัญหานี้มาสอบถามท่าน เราะฮู رضي الله عنه กล่าวว่าเป็นเมื่อคนหนึ่งนั่งอยู่ระหว่างอวัยวะสืบพันธุ์ของสตรี และ

ส่วนปลายของอวัยวะสัมผัสกัน (มีเพศสัมพันธ์) ก็จำเป็นต้อง
อาบน้ำชำระนบะฮฺ”

(บันทึกโดย

Muslim: 684)

นอกจากการให้คำชี้ขาดแล้วอุมมะฮฺฮาดอัลมุอ์มินีนอาอิชะฮฺ رضي الله عنها และท่านอื่นๆ ยัง
เคยถูกถามถึงรูปแบบการอิมาดะฮฺต่างๆ ของท่านเราะฮฺลุล رضي الله عنه อีกด้วย ตัวอย่างเช่น
มีรายงานจากอับดุลเราะฮฺมาน บุตร เอาฟ رضي الله عنه กล่าวว่า

((سَأَلْتُ عَائِشَةَ أُمَّ الْمُؤْمِنِينَ بِأَيِّ شَيْءٍ كَانَ نَبِيُّ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ
وَسَلَّمَ يَفْتَتِحُ صَلَاتَهُ إِذَا قَامَ مِنَ اللَّيْلِ قَالَتْ كَانَ إِذَا قَامَ مِنَ اللَّيْلِ افْتَتَحَ
صَلَاتَهُ اللَّهُمَّ رَبَّ جِبْرَائِيلَ وَمِيكَائِيلَ وَإِسْرَافِيلَ فَاطِرَ السَّمَاوَاتِ
وَالْأَرْضِ عَالِمَ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ أَنْتَ تَحْكُمُ بَيْنَ عِبَادِكَ فِيمَا كَانُوا فِيهِ
يَخْتَلِفُونَ اهْدِنِي لِمَا اخْتَلَفَ فِيهِ مِنَ الْحَقِّ بِإِذْنِكَ إِنَّكَ تَهْدِي مَنْ تَشَاءُ
إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ))

(أخرجه مسلم: 1289,770)

ความว่า “ฉันเคยถามท่านหญิงอาอิชะฮฺ رضي الله عنها อุมมุอัลมุอ์มินีน ถึง
สิ่งที่ท่านนบี ﷺ เริ่มอ่านในละหมาดยามค่ำคืนของท่าน ท่านหญิง
อาอิชะฮฺ رضي الله عنها ตอบว่า เมื่อท่านนบี ﷺ ยืนขึ้นละหมาดในยามค่ำ
คืน ท่านจะเริ่มในละหมาดของท่าน (ด้วยการอ่านคูอาฮ์หลังตักบิร
อัลอิหฺรอหม) ว่า

اللَّهُمَّ رَبَّ جِبْرَائِيلَ وَمِيكَائِيلَ وَإِسْرَافِيلَ فَاطِرَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ عَالِمَ
الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ أَنْتَ تَحْكُمُ بَيْنَ عِبَادِكَ فِيمَا كَانُوا فِيهِ يَخْتَلِفُونَ اهْدِنِي
لِمَا اخْتَلَفَ فِيهِ مِنَ الْحَقِّ بِإِذْنِكَ إِنَّكَ تَهْدِي مَنْ تَشَاءُ إِلَى صِرَاطٍ
مُسْتَقِيمٍ

คำแปล โอ้อัลลอฮฺ ﷻ ผู้ทรงอภิบาลของมลาอิกะฮฺญิบรอลีล มีกา
อีล และอิสรอไฟีล ผู้ทรงสร้างฟากฟ้าและแผ่นดิน ผู้ทรงรอบรู้สิ่งที่

เร้นลับและเปิดเผย พระองค์เป็นผู้ทรงตัดสินระหว่างบ่าวของ
พระองค์ในสิ่งที่พวกเขาขัดแย้งกัน ขอพระองค์โปรดชี้นำฉันใน
สิ่งใดที่มีการขัดแย้งกันสู่สิ่งที่ป็นสัจธรรมด้วยกับอนุมัติของ
พระองค์ด้วยเถิด แท้จริงพระองค์เป็นผู้ทรงนำทางผู้ที่พระองค์ทรง
ประสงค์สู่เส้นทางที่เที่ยงตรง

(บันทึกโดย Muslim: 770, 1289)

นอกจากท่านหญิงอาอิชะฮฺ رضي الله عنها แล้ว ท่านหญิงอุมมุสละมะฮฺ رضي الله عنها เป็นภรรยา
ท่านอีกท่านที่มีความรู้ ความเข้าใจในหลักการศาสนาและให้การชี้ขาดแก่สตรีในสมัยนั้นเช่นกัน Khalid bin Muhammad (2010: 2/77) กล่าวว่า “ส่วนหนึ่งจากความรู้ที่คิงามและการวินิจฉัยปัญหา
ศาสนา ที่มีหลักฐานอ้างอิง ซึ่งให้ประโยชน์ต่อประชาชาติอิสลามได้แก่ สิ่งที่ได้รายงานจากท่าน
หญิงอุมมุสละมะฮฺ رضي الله عنها นางเป็นผู้หนึ่งที่ทำให้คำชี้ขาดปัญหาศาสนาแก่สตรีในสมัยนั้น เช่น เมื่อมี
สตรีนางหนึ่งมาถามถามเกี่ยวหุกุมของศาสนา นางจะตอบด้วยกับความรู้ที่ท่านเราะฮูล صلى الله عليه وسلم ได้สั่ง
เสียไว้” ตัวอย่างเช่น

((عَنْ أُمِّ وَلَدِ لِبْرَاهِيمَ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ عَوْفٍ أَنَّهَا سَأَلَتْ أُمَّ سَلَمَةَ زَوْجَ
النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَتْ إِنِّي امْرَأَةٌ أُطِيلُ ذَيْلِي وَأَمْشِي فِي الْمَكَانِ
الْقَدِيرِ فَقَالَتْ أُمُّ سَلَمَةَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُطَهِّرُهُ مَا
بَعْدَهُ))

(أخرجه أبو داود: 383)

ความว่า “จากอุมมุละลัด¹¹⁵ นางได้ถามท่านหญิงอุมมุสละมะฮฺ رضي الله عنها
ภรรยาของท่านนบี صلى الله عليه وسلم นางกล่าวว่า แท้จริงฉันเป็นคนหนึ่งที่มีชายผ้า
ยาว และฉันก็ได้เดิน ลากไปในสถานที่ๆ สกปรก อุมมุสละมะฮฺ
رضي الله عنها จึงกล่าวว่า ท่านเราะฮูล صلى الله عليه وسلم กล่าวว่า มันจะทำให้สะอาดด้วยสิ่ง

¹¹⁵ มารดาของวะลัด บุตรของอิบรอฮีม บุตร อับดุลเราะหฺมาน บุตร เอาฟ رضي الله عنه ชื่อจริงของนาง คือ ฮามิดะฮฺ มี
สถานะเป็น ตาบิอีน (Khalid bin Muhammad , 2010: 2/77)

ที่มีหลังจากนี้ (ชายผ้าที่ยาวนั้นถูกทำให้สะอาดด้วยดินสะอาดที่เดินผ่านระหว่างนั้น)”¹¹⁶

(บันทึกโดย Abū Dāwud: 383)

มีรายงานจาก अबดุลลอฮฺ บุตร อะบีมุลัยกะฮฺ
 ﷺ กล่าวว่

ﷺ จากท่านหญิงอุมมุสะละมะฮฺ

((أَنَّهَا سُئِلَتْ عَنْ قِرَاءَةِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَتْ كَانَ يُقَطِّعُ قِرَاءَتَهُ آيَةَ آيَةَ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ، الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ، الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ، مَا لِكَ يَوْمَ الدِّينِ))

(أخرجه أحمد: 25371)

ความว่า “แท้จริงท่านหญิงอุมมุสะละมะฮฺ ﷺ ถูกถามเกี่ยวกับการอ่าน (อัล กุรอาน) ของท่านเราะสูล ﷺ นางกล่าวว่า ท่านได้ตัดทอนในการอ่านของท่าน (โดยอ่าน) อายะฮฺต่ออายะฮฺ (เช่น)

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ، الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ، الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ، مَا لِكَ يَوْمَ الدِّينِ

(บันทึกโดย Ahmad: 25371)

¹¹⁶ Khalid bin Muhammad (2010: 2/78-79) กล่าวว่า Muhammad al-Mubarakfui ﷺ กล่าวว่า สถานที่ๆ สกปรกในหะดีษหมายถึง สถานที่ๆ มีนะวูส ความหมายโดยรวมของหะดีษหมายถึง ชายผ้าที่ถูกสิ่งสกปรกถูกทำให้สะอาดด้วยสถานที่ๆ สะอาดที่มีการเดินผ่านช่วงระหว่างนั้น ” Imam Malik ﷺ กล่าวว่า “ชายผ้าที่ยาวนั้นถูกทำให้สะอาดด้วยดินสะอาดที่เดินผ่านระหว่างนั้น หมายถึง ดินที่แข็งและแห้ง ” Imam Ahmad ﷺ กล่าวว่า “ว่า “ชายผ้าที่ยาวนั้นถูกทำให้สะอาดด้วยดินสะอาดที่เดินผ่านระหว่างนั้น หมายถึง สตรีนางนั้นได้เดินยังสถานที่หนึ่ง หลังจากนั้นก็เดิน ไปอีกที่ๆ หนึ่ง ซึ่งสะอาดจากสถานที่แรกที่นางเดินมา เป็นผลให้สิ่งสกปรกที่ติดมากับชายผ้าที่ยาวนั้นถูกทำให้สะอาดด้วยดินที่สะอาดจากอีกสถานที่ๆ นางเดินมา กระทั่งสิ่งสกปรกถูกทำให้สะอาดด้วยดินที่นางเดินผ่านนั่นเอง ไม่ใช่ชายผ้าที่สะอาด โดยไม่ได้สัมผัสกับดินสะอาดที่นางเดินผ่านมา ” Imam al-Syafi’iy ﷺ กล่าวว่า “กรณีดังกล่าว คือ ส่วนที่ชายผ้าสัมผัสพื้นดินที่แห้ง แต่หากชายผ้าลากยาวถึงพื้นดิน ที่เปียกจำเป็นจะต้องทำความสะอาดด้วยน้ำ”

Khalid bin Muhammad (2010: 2/77) กล่าวว่า “ส่วนหนึ่งจากความรู้ที่สั่งมาและการวินิจฉัยปัญหาศาสนา ที่มีหลักฐานอ้างอิง ซึ่งให้ประโยชน์ต่อ ประชาชาติอิสลามได้แก่ สิ่งที่ได้ รายงานจากท่านหญิงอุมมุสะละมะฮฺ رضي الله عنها นางเป็นผู้หนึ่งที่ทำให้คำชี้ขาดปัญหาศาสนาแก่สตรีในสมัย นั้น”

3) การเป็นสื่อกลางระหว่างเราะสุล ﷺ และเศาะหาบียะฮ์

ในฐานะที่อุมมะฮาดอัลมุอ์มินีนเป็นผู้ที่ใกล้ชิดกับท่านเราะสุล ﷺ กว่าสตรีอื่นๆ จึง สามารถเป็นสื่อกลางระหว่างเราะสุล ﷺ และเศาะหาบียะฮ์ท่านอื่นๆ ได้เป็นอย่างดี โดยเฉพาะเมื่อ เกิดปัญหาศาสนาและต้องการความกระจ่าง เช่น ในกรณีที่สตรีชาวอันศอรถามท่านเราะสุล ﷺ เกี่ยวกับการอาบน้ำทำความสะอาดหลังหมดประจำเดือน หรือกรณีที่มีสตรีมาถามท่าน เราะสุล ﷺ เกี่ยวกับการไม่ต้องชดใช้การละหมาดสำหรับ สตรีที่มีประจำเดือนเป็นต้น ท่านหญิงอาอิชะฮฺ رضي الله عنها ได้รายงานว่

((أَنَّ امْرَأَةً مِنَ الْأَنْصَارِ قَالَتْ لِلنَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَيْفَ أَغْتَسِلُ مِنَ الْمَحِيضِ قَالَ خُذِي فِرْصَةً مُمْسَكَةً، فَتَوَضَّئِي ثَلَاثًا ثُمَّ إِنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ اسْتَحْيَا فَأَعْرَضَ بِوَجْهِهِ أَوْ قَالَ تَوَضَّئِي بِهَا فَأَخَذْتُهَا فَجَذَبْتُهَا فَأَخْبَرْتُهَا بِمَا يُرِيدُ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ))

(اخرجه البخاري: 315)

ความว่า “สตรีชาวอันศอรผู้หนึ่งได้ถามท่านนบี ﷺ ว่า ฉันจะชำระร่างกายของฉันหลังจากหมดประจำเดือนอย่างไร ท่านตอบว่า เจ้าจงเอาชะมดเขียงชิ้นหนึ่งมาทำความสะอาดสามครั้ง หลังจากนั้นท่านนบี ﷺ ได้เกิดความอาย ท่านจึงผินหน้าไปทางอื่น หรือท่านกล่าวว่า เจ้าจงนำมันไปทำความสะอาดอวัยวะเพศ ดังนั้นฉันจึงได้ดึงนางเข้ามาใกล้แล้วบอกกับนางตามที่ท่านนบี ﷺ ต้องการจะบอก”

(บันทึกโดย al-Bukhāriy: 315)

ท่านหญิงอาอิชะฮฺ رضي الله عنها เป็นบุคคลสำคัญที่ส่งมอบมรดกของท่านเราะสุล ﷺ อันสำคัญยิ่งให้แก่ประชาชาติอิสลาม และท่านหญิงยังเป็นคนกลางที่ดีที่คอยประสานงานระหว่างท่านเราะสุล ﷺ กับบรรดาสตรีที่มาถาม ปัญหา ศาสนา และที่มากไปกว่านั้นคือ การไขข้อสงสัยเกี่ยวกับหุกุมอันละเอียดอ่อนที่เกี่ยวกับเรื่องสตรีโดยเฉพาะ (การกระทำข้างต้น) เป็นต้นแบบที่

สำคัญสำหรับบรรดาศาสนิกมุสลิมในการเชิญชวนไปสู่ความดีและเรียกร้องไปสู่เส้นทางของอัลลอฮ์
 ﷺ (Khalid bin Ibrahim, 2011: 210-213)

4) การเป็นแหล่งความรู้วิทยาการอิสลาม

บรรดาอุมมะฮฺฮะฮฺอัลมุอฺมินีนเป็นแหล่งความรู้ทางวิทยาการอิสลามในระดับต้นๆ โดยเฉพาะภายหลังจากที่ท่านเราะฮฺฎูล ﷺ เสียชีวิตเกี่ยวกับประเด็นนี้ผู้วิจัยจะนำเสนอสามท่านด้วยกัน ได้แก่ ท่านหญิงอาอิชะฮฺ ท่านหญิงอุมมุสะละมะฮฺ และท่านหญิงหุฟซะฮฺ رضي الله عنهن

ก. ท่านหญิงอาอิชะฮฺ رضي الله عنها

ท่านหญิงอาอิชะฮฺ رضي الله عنها ได้ใช้ชีวิตอยู่ในบ้านนบี ﷺ นางได้เห็นท่านนบี ﷺ ได้ฟังหะดีษจากท่าน ได้ยื่นหัตถ์ต่อผู้พร้อมทั้งท่านในทุกๆ สภาวะ ในอิริยาบถของนางนั้น นางได้รักษาไว้ซึ่งสิ่งที่นางได้ยินได้ทราบจากท่านเราะฮฺฎูล ﷺ อุมมุอัลมุอฺมินีนท่านหญิงอาอิชะฮฺ رضي الله عنها ได้มีชีวิตอยู่ในระยะเวลาที่ยาวนานหลังการเสียชีวิตของท่านเราะฮฺฎูล ﷺ และนางได้เป็น แหล่งอ้างอิงศาสนาแก่บรรดามุสลิมมากมายในเวลาต่อมา (Ahmad al-Jada'a, 1997: 64) เกี่ยวกับความรอบรู้ของท่านหญิงอาอิชะฮฺ رضي الله عنها มีผู้ที่กล่าวสรรเสริญไว้หลายท่าน เช่น

จากอบีอุสามะฮฺ จากอิษาม จากบิดาของท่านกล่าวว่า “ฉันไม่เห็นใครที่มีความรู้เกี่ยวกับ อายะฮฺกุรอานที่ได้ถูกประทานลงมา ความรู้เกี่ยวกับมรดก สุนนะฮฺ บทกวี การจำแนกแยกแยะเรื่องหะลาละและหะรอม บทกวี ประวัติศาสตร์อาหรับ การสืบเชื้อสาย วงศ์ตระกูล การแพทย์ มากเท่าท่านหญิงอาอิชะฮฺ رضي الله عنها” (al-Dhahabiy, 2004: 3/326)

อ็ชชุฮูรี رضي الله عنه กล่าวว่า “หากรวบรวมความรู้ของท่านหญิงอาอิชะฮฺ رضي الله عنها กับความรู้ของสตรีทั้งหมด (ในโลกรนี้) แน่แท้ความรู้ของท่านหญิงอาอิชะฮฺ رضي الله عنها นั้นเหนือกว่า” al-Dhahabiy, 2004: 3/333)

อะฎออุ رضي الله عنه กล่าวว่า “ท่านหญิงอาอิชะฮฺ رضي الله عنها เป็นผู้มีความเข้าใจสูงสุด มีความรู้สูงสุด และเป็นผู้ให้ความเห็น (ในเรื่องทั่วไป) ดีที่สุด” (al-Dhahabiy, 2004: 3/333)

ท่านหญิงอาอิชะฮฺ رضي الله عنها ยังมีความรู้ความสามารถในการแก้ไขและอธิบายเกี่ยวกับภาษาและที่มาของศัพท์ งานชิ้นสำคัญของท่านคือการอธิบายสรรพนามเกี่ยวกับอัลลอฮ์ ﷻ ความรู้เรื่องอนาคต ความสมบูรณ์ของบรรดานบี ตำแหน่งต่างๆ ในรัฐเคาะลีฟะฮฺ (S.M Madani, 2544: 51-55) ท่านหญิงอาอิชะฮฺ رضي الله عنها ไม่ได้เป็นเพียงผู้รายงานหะดีษจำนวนมากจากท่านเราะฮฺฎูล ﷺ เท่านั้น

แต่ยังเป็นผู้ที่มีความเข้าใจใน อัลกุรอานและความหมายของอัลกุรอานอย่างยอดเยี่ยมอีกด้วย (สะกะรียา บาซีร์, 2540: 173) มีการบันทึกว่านักอ่านอัลกุรอานในหมู่ชาวมุฮาญิรีน ได้แก่ เคาะลีฟะฮ์ทั้งสี่ , ฎ็อลหะซ, สะอูด หุซัยฟะฮ์, สาลิม, อับดุลลอฮ์เราะฮ์, อับดุลลอฮ์ บุตร อัศสาอิบ , อับดุลลอฮ์ บุตร มัสอูด, อับดุลลอฮ์ บุตร อุมร์ , อับดุลลอฮ์ บุตร อัมรฺ رضي الله عنه, ท่านหญิงหัฟเศาะฮ์ ท่านหญิงอาอิชะฮ์และท่านหญิงอุมมุสะละมะฮ์ رضي الله عنها และยังได้ระบุสาเหตุหาบะฮ์อีก 5 ท่านจากชาวอันศอรด้วย (al-Sayuti, 2003: 145) Ibn Qayyim رضي الله عنه (1987: 349) กล่าวว่า “ท่านหญิงอาอิชะฮ์ رضي الله عنها มีบทบาทที่ส่งผลดีในช่วงท้ายของอิสลาม นางมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องของศาสนา และมีความรู้ความเข้าใจถึงการเผยแพร่ศาสนาให้แก่ประชาชาตินี้ได้รับ” ภายหลังจากที่ท่านเราะฮ์ลุล رضي الله عنه เสียชีวิต อุมมะฮาดอัลมุอ์มินีนหลายท่านก็ยังมีชีวิตอยู่ รวมถึงท่านหญิงอาอิชะฮ์ رضي الله عنها ท่านหญิงได้ใช้ชีวิตในบ้านปลายของท่านด้วยกิจกรรมที่ให้ประโยชน์แก่อิสลามและบรรดามุสลิมหลายประการโดยเฉพาะการละอวะฮ์และการสั่งสอนถ่ายทอดวิชาการศึกษาอิสลาม (Muhammad Ibrāhīm, 1995: 273)

S.M Madani (2544: 51) กล่าวว่า “อิมามอัชชูรี رضي الله عنه ซึ่งเป็นนักนิติศาสตร์อิสลามชั้นนำ กล่าวว่า ท่านหญิงอาอิชะฮ์ رضي الله عنها เป็นผู้ที่มีความรู้ดีคนหนึ่ง ผู้อาวุโสและสาวกผู้ทรงความรู้ก็ยังเคยปรึกษา เคยขอคำแนะนำจากนาง”

ข.ท่านหญิงอุมมุสะละมะฮ์ رضي الله عنها

นอกจากความรู้และการถ่ายทอดวิชาการด้านหะดีษแล้ว ท่านหญิงอุมมุสะละมะฮ์ رضي الله عنها เป็นผู้ที่มีความเข้าใจในศาสนาอย่างลึกซึ้ง (ฟู เกาะฮาอ์) คนหนึ่งในหมู่เศาะหาบียะฮ์อีกด้วย (al-Dhahabiy, 2004/3: 335) S.M. Madani (2544: 87) กล่าวว่า “อิบน์ญ็อยอิม رضي الله عنه กล่าวว่า หากมีการรวบรวมคำวินิจฉัยทางศาสนาของนางอุมมุสะละมะฮ์ رضي الله عنها ก็จะได้เป็นเอกสารจำนวนมากทีเดียว ” นอกจากความรู้ทางด้านหะดีษ และความเข้าใจในบทบัญญัติของศาสนาแล้ว ท่านหญิงอุมมุสะละมะฮ์ رضي الله عنها เป็นภรรยาคนหนึ่งของท่านเราะฮ์ลุล رضي الله عنه ที่มีความสามารถในการอ่านกุรอาน S.M. Madani (2544: 83-84) กล่าวว่า “ท่านหญิงอุมมุสะละมะฮ์ رضي الله عنها ยังเป็นนักอ่าน อัลกุรอานที่ดีด้วย และลีลาการอ่านของนางก็เหมือนกับลีลาการอ่านของท่านนบี ﷺ ครั้งหนึ่ง มีคนมาถามเกี่ยวกับการอ่านของท่านนบี ﷺ นางได้ว่าท่านอ่านแต่ละอายะฮ์อย่างชัดเจนและนางได้สาธิตเห็นโดยการอ่านตามแบบอย่างของท่านให้คนผู้นั้นฟัง”

ก. ท่านหญิงหฟเศาะฮุ رضي الله عنها

การเก็บรักษาต้นฉบับอัลกุรอาน เป็นสิ่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่งยวดเพราะถือเป็นธรรมเนียมแห่งชีวิตผู้ศรัทธา ซึ่งการเก็บรักษาต้นฉบับไว้อย่างดี ไม่ได้ได้รับความเสียหาย หรือการบิดเบือน ถือเป็นการรักษาปฐมบทหรือแหล่งที่มาหลักในการตะอวะฮุมนุษยชาติ Ummu 'Urwah (1987: 73-74) กล่าวว่า “ท่านหญิงหฟเศาะฮุ رضي الله عنها เป็นผู้ที่รักษาต้นฉบับอัลกุรอานฉบับแรกที่รวบรวมโดยซัยด์ บุตร ยาบิต رضي الله عنه ซึ่งท่านเคาะลีฟะฮ์อุมัยยะฮ์ رضي الله عنه ได้ดำริให้รวบรวมขึ้น ก่อนหน้านี้ต้นฉบับของอัลกุรอานถูกเก็บรักษาโดยอุมัยยะฮ์ رضي الله عنه ครั้นเมื่อท่านเสียชีวิตก็ตกอยู่ภายใต้การดูแลของท่านอุมัยยะฮ์ رضي الله عنه เคาะลีฟะฮ์คนต่อมา ” มุฮัมมัด อะลีย กุฎบุ (2555: 113) กล่าวว่า “ท่านหญิงหฟเศาะฮุ رضي الله عنها คือ ผู้ที่เก็บรักษาคัมภีร์ของอัลล อสุ رضي الله عنه โดยนางเก็บไว้ทั้งในหัวใจและที่พานักของนาง”

นอกจากการเก็บรักษาธรรมเนียมของอิสลามไว้เป็นอย่างดีสำหรับท่านหญิงหฟเศาะฮุ رضي الله عنها S.M. Madani (2544: 68) กล่าวว่า “ท่านนบี ﷺ เคยบอกนางเกี่ยวกับ วิวรรณ์ (วะหฺยู) และยังพูดคุยเรื่องศาสนาและเรื่องสังคมกับนาง ท่านได้สั่งสอนนางในเรื่องของศาสนาและเรื่องอื่นๆ อย่างละเอียด คังนั้นผลที่ตามมาคือ นางไม่เพียงแต่เป็นสตรีที่มีการศึกษาเท่านั้น แต่ยังเป็นครูผู้ชี้แนะและเป็นแหล่งอ้างอิงในเรื่องศาสนาอีกด้วย” ท่านหญิงหฟเศาะฮุ رضي الله عنها เป็นที่รู้จักในฐานะของผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ (ในการวินิจฉัยปัญหาศาสนา) ซึ่งสามารถพบ คำพิตวาของนางในหนังสือฟิกฮ์ต่างๆ ทั้งหมดนี้ชี้ให้เห็นว่านางเป็นสตรีคนหนึ่งที่เป็นนักฟิกฮ์ (นิติศาสตร์) ท่านกลางเศาะหาบะฮ์สมัยนั้น (Khalid bin Ibrahim, 2011: 463-464) เศาะหาบะฮ์หลายท่านรับคำสั่งเสียของท่านนบี ﷺ ผ่านท่านหญิงหฟเศาะฮุ رضي الله عنها ที่มากที่สุดคือ อับดุลลอฮ์ บุตร อุมัยยะฮ์ رضي الله عنه อับดุลลอฮ์ رضي الله عنه เป็นผู้ที่มีความสามารถและได้รับหะดีษหลายบทจากท่านหญิงหฟเศาะฮุ رضي الله عنها พี่สาวท่าน อับดุลลอฮ์ رضي الله عنه พบเจอท่านหญิงหฟเศาะฮุ رضي الله عنها เป็นประจำ ซึ่งมีโอกาสมากที่จะถามท่านหญิงหฟเศาะฮุ رضي الله عنها เกี่ยวกับเรื่องราวต่างๆ ของศาสนา (Khalid bin Ibrahim, 2011: 479) เรื่องราวข้างต้นบ่งชี้ได้อย่างดีว่า นอกจาก ท่านหญิงอาอิชะฮ์และท่านหญิงอุมมุสะละมะฮ์ رضي الله عنها ผู้ที่เป็น แหล่งความรู้วิชาการอิสลามแล้ว ท่านหญิงหฟเศาะฮุ رضي الله عنها ก็เป็นภรรยาอีกท่าน ที่เป็นแหล่งที่มาของวิชาการอิสลามเช่นกัน

3.4.2.4 วิธีการการตกเดือนที่ดี

วิธีปฏิบัติที่อุมมะฮาดอัลมุอ์มินีนใช้ในการตกเดือน ได้แก่ การตกเดือนด้วยกับวาจา และ การตกเดือนด้วยการเขียนเป็นลายลักษณ์อักษร

1) การตกเดือนด้วยกับวาจา

มีหลายเหตุการณ์ที่อุมมะฮาดอัลมุอ์มินีน ตกเดือนด้วยกับวาจาหรือสนทนา โดยตรง เช่น

ก . การตกเดือนเกี่ยวให้ปฏิบัติบาอะฮ์ให้ถูกต้อง ซึ่งมีหลายเหตุการณ์ เช่น ท่านหญิงอาอิชะฮ์ رضي الله عنها ได้ตกเดือนเสาะหาบะฮ์ท่านหนึ่งเกี่ยวกับ การอาบน้ำชำระหมาดให้ถูกต้องสมบูรณ์ มีรายงานจากสาละม ¹¹⁷ رضي الله عنه คนรับใช้ของซัดคาค رضي الله عنه กล่าวว่า

((دَخَلْتُ عَلَى عَائِشَةَ زَوْجِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَوْمَ تُوُفِّيَ سَعْدُ بْنُ أَبِي وَقَّاصٍ فَدَخَلَ عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ أَبِي بَكْرٍ فَتَوَضَّأَ عِنْدَهَا فَقَالَتْ يَا عَبْدَ الرَّحْمَنِ أَسْبِغِ الْوُضُوءَ فَإِنِّي سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: وَيْلٌ لِلْأَعْقَابِ مِنَ النَّارِ))

(أخرجه مسلم: 240)

ความว่า “ฉันเข้าพบท่านหญิงอาอิชะฮ์ رضي الله عنها ภรรยาของท่านนบี صلى الله عليه وسلم ในวันที่สะอ์ บุ ตรี อะบีวะก็อศ رضي الله عنه เสียชีวิต ไม่นานนัก ท่านอัศดุรเราะหฺมาน บุตร อะบีบักร ¹¹⁸ رضي الله عنه ก็เข้ามา จากนั้นท่านก็อาบน้ำชำระหมาดใกล้กับท่านหญิงอาอิชะฮ์ (ท่านหญิงอาอิชะฮ์ رضي الله عنها ได้เห็นท่านอัศดุรเราะหฺมาน บิน อะบี บักร رضي الله عنه อาบน้ำชำระหมาด) จากนั้นท่านได้กล่าวว่า โอ้อัศดุรเราะหฺมาน رضي الله عنه จงอาบน้ำชำระหมาดอย่างสมบูรณ์เถิด แท้จริงฉันได้ยินท่านเราะสูล صلى الله عليه وسلم กล่าวว่า หาย นะจากรกจ ประสบแก่สันเท้า (อันเนื่องจากการอาบน้ำชำระหมาด ที่ไม่ทั่วถึง)”

¹¹⁷ สาละม บุตร อับดุลลฮุ

¹¹⁸ พี่น้องร่วมบิดามารดา ของท่านหญิงอาอิชะฮ์ رضي الله عنها เป็นบุตรชายคนโต ของท่านอะบูบักร رضي الله عنه

(บันทึกโดย

Muslim: 240)

จากอบีศอลิหฺ رضي الله عنه กล่าวว่า

((دَخَلْتُ عَلَىٰ أُمِّ سَلَمَةَ فَدَخَلَ عَلَيْهَا ابْنُ أَخِي لَهَا فَصَلَّىٰ فِي بَيْتِهَا
رَكَعَتَيْنِ فَلَمَّا سَجَدَ نَفَخَ التُّرَابَ فَقَالَتْ لَهُ أُمُّ سَلَمَةَ ابْنُ أَخِي لَا تَنْفُخْ
فِيَّي سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ لِعُلَامٍ لَهُ يُقَالُ لَهُ
يَسَارٌ وَنَفَخَ تَرَّبٌ وَجْهَكَ لِلَّهِ))

(أجرجه أحمد: 25360)

ความว่า “ฉัน (อบีศอลิหฺ رضي الله عنه) ได้เข้าพบท่านหญิงอุมมุสลละมะฮฺ رضي الله عنها
จากนั้นลูกของพี่ชายของนางก็เข้ามา (หลาน) ก็เข้ามา จากนั้นก็ได้
ละหมาดสองเราะกะอะฮฺในบ้านของนาง เมื่อสujud (ปรากฏว่ามีฝุ่นติด
หน้าผาก) เขาเลยปิด (ฝุ่นดินนั้นออก) (เมื่อหลานละหมาดเสร็จ) ท่าน
หญิงอุมมุสลละมะฮฺ رضي الله عنها จึงได้กล่าวแก่เขาว่า โอ้หลานของฉัน เจ้า
อย่าได้ปิด (ฝุ่นดิน) นั้น แท้จริงฉันได้ยินท่านเราะสูล صلی الله علیه و آله กล่าวแก่เด็ก
รับใช้ของท่าน กล่าวกันว่าเขาชื่อยะซาร์ رضي الله عنه ซึ่งเขาก็ปิดฝุ่นออก ว่า จง
ทำให้ใบหน้าของท่าน โคนฝุ่นเพื่ออัลลอฮฺ ﷻ”

(บันทึกโดย Ahmad: 25360)

ข. การดักเตือนให้ห่างจากสิ่งหะรอม

จากอุมัยด์ บิน อะบี ฮะญะฮฺ ว่า เขาได้ยินอุมัยยะฮฺ อัลฮะญะญะฮฺ กล่าวว่

((دَخَلَ عَلَىٰ عَائِشَةَ نِسْوَةً مِنْ أَهْلِ الشَّامِ فَقَالَتْ عَائِشَةُ : مِمَّنْ أَنْتِ
فَقُلْنَ مِنْ أَهْلِ حِمْصَ فَقَالَتْ : صَوَّاحِبُ الْحَمَّامَاتِ فَقُلْنَ نَعَمْ قَالَتْ
عَائِشَةُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا : سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ
يَقُولُ " الْحَمَّامُ حَرَامٌ عَلَى نِسَاءِ أُمَّتِي " فَقَالَتْ امْرَأَةٌ مِنْهُنَّ : فَلَئِي بَنَاتُ
أَمْشَطُهُنَّ بِهَذَا الشَّرَابِ قَالَتْ بِأَيِّ الشَّرَابِ فَقَالَتْ الْخَمْرُ فَقَالَتْ

عَائِشَةُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا أَفْكَتُ طَيِّبَةَ النَّفْسِ أَنْ تَمْتَشِطِي بِدَمِ حِنْزِيرٍ
قَالَتْ لَا قَالَتْ فَإِنَّهُ مِثْلُهُ))

(أخرجه الحاكم في المستدرک: 7854)

ความว่า “มีสตรีชาวซามได้เข้าพบท่านหญิงอาอิชะฮฺ رضي الله عنها ท่านหญิง
ได้กล่าวถามว่า เจ้ามาจากไหนหรือ สตรีนางนั้นตอบว่าฉันมาจาก
ตระกูลหิมศุ จากนั้นท่านหญิงกล่าวต่อว่า เจ้าจะ เข้าห้องน้ำห้องน้ำนั้น
ใช่หรือไม่ สตรีนางนั้นตอบว่า ใช่ ท่านหญิงกล่าวต่อไปว่า ฉันได้ยิน
ท่านเราะฮฺลุล رضي الله عنه กล่าวว่าห้องน้ำนั้น¹¹⁹ เป็นที่ต้องห้ามประชาชาติที่เป็น
สตรี สตรีนางหนึ่งจากพวกเขาได้กล่าวว่า ฉันมีบุตรสาว ซึ่งฉันได้หวิ
ผมพวกนางได้ด้วยกับเครื่องคิมนี้ ท่านหญิงกล่าวถามว่า ด้วยเครื่องคิม
ชนิดไหนหรือ สตรีนางนั้นตอบว่า มันคือสุรา ท่านหญิง อาอิชะฮฺ
رضي الله عنها จึงกล่าวว่า เจ้าคิดว่าการหวิผมด้วยขนมปังเป็นสิ่งที่ดีต่อสุขภาพ
หรือไม่ สตรีนางนั้นตอบว่า ไม่ ท่านหญิงจึงกล่าวว่า แท้จริง (การหวิ
ผมด้วยสุรา) ก็เช่นกัน”

(บันทึกโดย al- Hakim ใน al-Musdadrak: 7854)

การตักเตือนของท่านหญิงอาอิชะฮฺ رضي الله عنها ในเหตุการณ์ข้างต้น เป็นการตักเตือนที่มี
วิธีการที่ดี นั่นคือ การกล่าวเปรียบเทียบกับ การให้ผู้ที่ถูกตักเตือนได้ใช้สติปัญญาของตนใน
การคิดใคร่ครวญ ดังกล่าวนี้เป็นแบบอย่างการตักเตือนที่ดีที่ควรยึดในการนำมาเป็นแบบอย่าง

ค.การตักเตือนเกี่ยวกับการปฏิบัติอิบาดะฮฺตามแนวทางของท่านเราะฮฺลุล رضي الله عنه
ครั้งหนึ่งมีผู้ยกไร่สองสามคนซึ่งมีสตรีร่วมอยู่ด้วยได้มาขอทานที่บ้านของ ท่าน
หญิงอุมมุสะละมะฮฺ رضي الله عنها แยกคนหนึ่งซึ่งอยู่ในบ้านของได้พูดจาขับไล่ไล่ส่งผู้ยกไร่เหล่านั้น แต่
ท่านหญิง อุมมุสะละมะฮฺ رضي الله عنها ได้บอกสตรีคนนั้นมิให้ทำเช่นนั้น เพราะเป็นการขัดกับคำสั่งของ
ท่านนบี صلى الله عليه وسلم หลังจากนั้น นางก็ให้สาวใช้นำอาบาส์บางอ่างไปให้ผู้ยกไร่เหล่านั้น ” (S.M.

¹¹⁹ ห้องน้ำในที่นี้หมายถึงห้องน้ำรวมในสมัยก่อน เวลาอาบน้ำจะอาบรวมกันและเห็นเอาเราะฮฺกัน

Madani, 2544: 91) Yāsīmīn (2005: 45) กล่าวว่า “ท่านหญิงซัยนับ บุตรี ญะหุช رضي الله عنها นางได้อยู่ฐานะของผู้ที่มีความรู้ ปฏิบัติอิบาดะฮ์ต่างๆ อย่างแข็งขัน เป็นผู้ให้การอบรมสั่งสอนที่ดี ให้คำตักเตือนแก่มอ์มินและมอ์มินะฮ์ ในการปฏิบัติ อิบาดะฮ์ต่างๆ ให้สอดคล้องตามแนวทางของท่านเราะฮูต صلى الله عليه وسلم ไม่ว่าขณะที่ท่านเราะฮูต صلى الله عليه وسلم มีชีวิตและเสียชีวิตไปแล้ว”

ง.การตักเตือนให้มีความรักและปรองดองกัน رضي الله عنه

ท่านหญิงอุมมุสะละมะฮ์ رضي الله عنها เป็นผู้ที่ทศนะคดีที่ดี ความคิดของนางนั้นถูกต้อง นางได้แสดงออกด้วยดี และกระตือรือร้นในการเปลี่ยนแปลงสังคมมุสลิม นางยังได้แนะนำและชี้แนะแนวทางแก่ผู้ที่มีชีวิตร่วมกับนางสู่แนวทางที่ถูกต้องอีกด้วย (Maryam Nur al-Dīn, n.d.: 169) หลังจากที่ท่านเราะฮูต صلى الله عليه وسلم เสียชีวิต ท่านหญิงอุมมุสะละมะฮ์ رضي الله عنها ก็ยังมีชีวิตอยู่อีกหลายสิบปี นางเป็นภรรยาคนสุดท้ายของท่านเราะฮูต صلى الله عليه وسلم ที่เสียชีวิต ด้วยเหตุนี้ นางจึงได้เห็นเหตุการณ์สำคัญๆ ที่บรรดามุสลิมประสบหลังการจากไปของท่านเราะฮูต صلى الله عليه وسلم ไม่น่าแปลกใจเลยว่าวิกฤตการณ์ที่เป็นผลจากการเสียชีวิตของเศาะอ์ด อุมมาน رضي الله عنه นั้นจะร้ายแรงที่สุดและส่งผลกระทบต่อระยะเวลาที่ยาวที่สุด แต่ท่านหญิงอุมมุสะละมะฮ์ رضي الله عنها ก็วางตัวเป็นกลาง จากบันทึกของหลายๆ สายรายงานกล่าวว่า นางยังได้เรียกร้องให้บรรดามุสลิมรักกันและประนีประนอมซึ่งกันและกัน (มุฮัมมัด อะลี กุฎบุ , 2555: 113)

2).การตักเตือนเป็นลายลักษณ์อักษร

มีเหตุการณ์ ที่ อุมมะฮฺอาดอ์มอ์มินีน ตักเตือนด้วยเป็นลายลักษณ์อักษร เช่น การเขียนสารถึงท่านมูอาวิยะฮ์ رضي الله عنه ของท่านหญิงอาอิชะฮ์ رضي الله عنها

รายงานจากอับดุลลาฮ์ บุคอร อัลวีรดี จากชายคนหนึ่งแห่งเมืองมะดีนะฮ์ กล่าวว่า

((كُتِبَ مُعَاوِيَةَ إِلَى عَائِشَةَ أُمِّ الْمُؤْمِنِينَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا أَنْ كُتِبِي إِلَيَّ كِتَابًا تُوصيني فيه ولا تُكثري عليّ فكتبت عائشة رضي الله عنها إلى معاوية سلاماً عليك أما بعد فإني سمعت رسول الله صلى الله عليه وسلم يقول من التمس رضا الله بسخط الناس كفاه الله مؤنة الناس ومن التمس رضا الناس بسخط الله وكله الله إلى الناس والسلام عليك))

(أجرجه الترمذي: 2414)

ความว่า “ท่านมูอาวิยะฮฺ رضي الله عنه ได้เขียนจดหมายไปยังท่านหญิงอาอิชะฮฺ رضي الله عنها อุมมุลมุอมีนีน ให้ท่านหญิงเขียนเขียนข้อสงสัยเล็กๆ น้อยๆ แก่ท่าน จากนั้นท่านหญิงได้เขียนตอบกลับไปว่า ความสันติจงประสบแด่ท่าน จากนั้นกล่าวว่า แท้จริงฉันเคยได้ยินท่านเราะฮูล ﷺ กล่าวว่า ผู้ใดที่แสวงหาความพึงพอใจจากอัลลอฮฺ ﷻ ด้วยการที่ผู้คนได้โกรธเคืองเขา เพียงพอแล้วที่อัลลอฮฺ ﷻ จะทรงให้ผู้คนให้ความปลอดภัย (หรือพึงพอใจ) แก่เขา และผู้ใดแสวงหาความพึงพอใจจากมนุษย์ ด้วยการได้รับความโกรธเคืองจากอัลลอฮฺ ﷻ อัลลอฮฺ ﷻ ก็จะทำให้ผู้คนทำอันตราย (โกรธกริ้วและอธรรม) แก่เขา และความสันติสุขจงประสบแด่ท่าน”

(บันทึกโดย al-Thirmidhiy: 2414)

عَنْ هِشَامِ بْنِ عُرْوَةَ عَنْ أَبِيهِ عَنْ عَائِشَةَ أَنَّهَا كَتَبَتْ إِلَى مُعَاوِيَةَ فَذَكَرَ
الْحَدِيثَ بِمَعْنَاهُ وَلَمْ يَرْفَعْهُ

มีรายงานจากอิซาม บุตร อูรวะฮฺ จากบิดาของท่าน จากท่านหญิงอาอิชะฮฺ رضي الله عنها ว่า แท้จริงนางได้ส่งสารไปยัง ท่านมูอาวิยะฮฺ رضي الله عنه ด้วยการกล่าวถึงหะดีษนี้ในแง่ของความหมายหะดีษ แต่ไม่ได้ยกตัวบทหะดีษ

3.4.2.5 วิธีการตั้งใช้ผู้ความดีและการห้ามปรามสิ่งชั่วร้าย

การ ตั้งใช้ผู้ ความ ดีและการห้ามปรามสิ่งชั่วร้ายมีหลายวิธีปฏิบัติ ส่วนหนึ่ง คือ

1) การกล่าวเทศนา

อะหฺนัฟ บุตร ก็อยสุ กล่าวว่ “ฉันเคยได้ยินคำเทศนาจากอะบูบักรฺ อัศศิดดิก ท่านอุมร์ ท่านอุษมาน และท่านอะลี رضي الله عنهم แต่ฉันไม่เคยได้ยินคำพูดใดที่ดียิ่งและยิ่งใหญ่ไปกว่าที่ได้ยินจากท่านหญิงอาอิชะฮฺ رضي الله عنها” (Umar Riḍa Kuḥalah, 1969: 18) ท่านหญิงอาอิชะฮฺ رضي الله عنها เคยกล่าว

เทศนาเพื่อเตือนสติและเรียกร้องผู้คนที่ทั้งหลายในสงครามอูฐให้กลับสู่ความปรองดอง ท่านหญิงได้กล่าวว่

((أيها الناس صه صه فكأنما قطعت
 الألسن في الأفواه ، فقالت : إن لي عليكم حق
 الأمومة وحرمة الموعظة لا يتهمني إلا من عصى ربه ومات
 رسول الله صل الله عليه وسلم بين حاقنتي ودافنتي
 وأنا إحدى نسائه في الجنة له ادخرنى ربي وسلمني من
 كل بضع وبى ميز بين منافقكم ومؤمنكم وبى رخص لكم في
 صعيد الإبواء ثم أبى ثالث ثلاثة من المؤمنين وثاني اثنين إذ
 هما في الغار وأول من سمى صديقاً مضى رسول الله صل الله عليه
 وسلم راضياً عنه وطوقه الإمامة ثم اضطرب جبل الدين
 فمسك أبى بطرفيه وزين له أفياءه فوقم النفاق وغاض نبع الردة ما
 حش اليهود وأنتم يومئذ جحظ العيون تنظرون الغدرة
 وتسمعون الصحية فرأب الثاني وأودم العطلة وانتاش من المهواة
 واجتحنى دفين الداء حتى اعطى الوارد ، وأورد الصادر وعمل الناهل
 فقبضه الله واطناً على هامات النفاق مذكياً نار الحرب للمشركين
 وانتظمت بضاعتكم بحبله وقالت : إنها ما جاءت تلتمس إثمماً ولا
 لتدلس فتنة وذكررت أن قولها كان صدقاً وعدلاً وإعذاراً
 وتعذيراً))

ความว่ “โอ้มนุษย์ทั้งหลาย กรุณาเจียบลงประหนึ่งว่ลิ้นและปากถูก
 ปิดตายฉันในฐานะมารดา (มารดาแห่งศรัทธาชน) ฉันมีสิทธิเหนือ
 พวกท่านและฉันมีสิทธิที่จะแนะนำพวกท่าน นอกจากผู้ที่ไม่เชื่อ
 ฟังอัลลอฮ์ ﷻ แล้ว ไม่มีใครกล้าจะกล่าวร้ายต่อฉัน ท่านนบี ﷺ
 ลิ้นชีวิตบนตักของฉัน และฉันเป็นหนึ่งในบรรดาสตรีชาวสวรรค์

อัลลอฮ์ ﷻ จะทรงคุ้มครองฉันจากทุกคน ด้วยตัวของฉัน ฉันรู้ว่าใคร เป็นมุนาฟิก (ผู้กลับกลอก) และใครที่เป็นผู้ศรัทธา เพราะตัวฉันอัลลอฮ์ ﷻ จึงให้ข้อผ่อนแก่พวกท่านในการทำตะฮัมมัม บิดาของฉันเป็นผู้ศรัทธาคนที่สามจากบรรดาผู้ศรัทธาทั้งหลาย ท่านอยู่ในถ้ำหรืออุโมงค์ต่อสองร่วมกับท่านนบี ﷺ ท่านเป็นคนแรกที่ได้ฉายาว่า ศิดดิก (ผู้สัตย์จริง) ท่านนบี ﷺ พอใจในตัวท่าน ท่านได้รับเกียรติเป็นผู้นำ (ภายหลังจากนบี ﷺ เสียชีวิต) เมื่อมีเกิดวิกฤตการณ์ขึ้นต่อศาสนา บิดาของฉันเป็นคนควบคุมวิกฤตการณ์นั้น ท่านป้องกันความแตกแยกและยุติสาเหตุแห่งการเป็นศัตรูกันท่านอีกเช่นกันที่ดับไฟที่พวกยิวจุดขึ้นตอนนั้น พวกท่านปิดตาและกลัวความวุ่นวายไร้ระเบียบและคอบฟังแต่เสียงอึกทึกครึกโครม ท่านระงับความแตกแยก ปรับปรุงความเสียหาย คำจูนคนที่กำลังตกต่ำ ช่วยยาความเจ็บไข้ในหัวใจ ท่านนำบรรดาคนที่ตกน้ำไปยังคอกสัตว์และคนที่กระหายไปยังบ่อน้ำ เอาละตอนนี้ฉันมีคำถามว่า ทำไมฉันได้มาเสี่ยงกับกองทัพ อันที่จริงฉันมาที่นี่มิใช่เพื่อมาสร้างความเสียหาย ความจริงแล้ว ฉันต้องการกำจัดมันอะไรก็ตามที่ฉันกำลังบอกพวกท่านนั้นเป็นเรื่องจริงและวางอยู่บนพื้นฐานของความยุติธรรมเป็นคำตักเตือนและเป็นคำพูดสุดท้ายที่จะทำให้พวกท่านเชื่อมั่นและสงบลง” (al-Shanqīṭiy, 1984: 38)

นอกจากการกล่าว เทศนาในการอะฮฺซะแล้ว ท่านหญิงอาอิชะฮ์ ﷺ และอุมมะฮฺฮาดท่านอื่นๆ ยังสั่งใช้สู่ความดีและการห้ามปรามสิ่งชั่วร้ายด้วยวิธีปฏิบัติอื่นๆ เช่น

2) การสั่งใช้สู่ความดีและการห้ามปรามสิ่งชั่วร้าย ด้วยการชี้แนะโดยตรงด้วยคำพูดที่ดีงาม ตัวอย่างเช่น

ก. การสั่งใช้ให้ออกห่างจากการอธรรมเกี่ยวกับที่ดิน

มุหัมมัด บุตร อิบรอฮีม ﷺ รายงาน ว่า อะบูสะละมะฮ์ ﷺ ได้กล่าวกับเขาว่า

((أَنَّهُ كَانَتْ بَيْنَهُ وَبَيْنَ أَنَسِ خُصُومَةً فَذَكَرَ لِعَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا فَقَالَتْ يَا
 أَبَا سَلَمَةَ اجْتَنِبِ الْأَرْضَ فَإِنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ مَنْ ظَلَمَ قِيدَ
 شِبْرٍ مِنَ الْأَرْضِ طُوِّفَهُ مِنْ سَبْعِ أَرْضِينَ))
 (أخرجه البخاري: 2273 ومسلم: 3025)

ความว่า “เขากับผู้คนได้พิพาทกันในเรื่องหนึ่ง (เกี่ยวกับที่ดิน) ซึ่งคน
 ได้นำเรื่องนี้เล่าให้ท่านหญิงอาอิชะฮฺ رضي الله عنها ฟัง ท่านหญิงได้กล่าว ว่า
 โอ้อะบูสะละมะฮฺ رضي الله عنه เจ้าจงห่างไกลจากเรื่องที่คิดเถิด แท้จริงท่านน
 บีมูฮัมมัด صلى الله عليه وسلم ได้กล่าวว่า ผู้ใดที่อธรรมต่อที่ดินแม้เพียงคืบเดียว เขาจะถูก
 ห้อมล้อมด้วยดินทั้งเจ็ดชั้น (เพราะชั้นของดินมีด้วยกันเจ็ดชั้น)”

(บันทึกโดย al-Bukhāriy: 2273 และ Muslim: 3025, ส่วนนี้เป็น
 ของ al-Bukhāriy)

ข. การห้ามปรามจากการสวมใส่สิ่งที่หะรอม

ครั้งหนึ่งได้มีชายคนหนึ่งพร้อมบุตรชาย (ซึ่งได้สวมแหวนทอง) ได้เข้ามาหาอุมมุ
 สะละมะฮฺ رضي الله عنها และนางก็ได้ชี้แจงถึงหุกุมของศาสนาแก่ชายผู้นั้น ดังรายจากอุมร์ บุตร สะอีด บุตร
 อปี หุสัยนุ เล่าจากมารดา จากบิดาของเขาว่า

((دَخَلْتُ عَلَىٰ أُمِّ سَلَمَةَ وَأَنَا غُلَامٌ ، وَعَلَيَّ خَاتَمٌ مِنْ ذَهَبٍ فَقَالَتْ يَا جَارِيَةَ
 نَأُولِيْنِيهِ فَنَأُولِيْنَهَا أَيَّاهُ فَقَالَتْ اذْهَبِي بِهِ إِلَىٰ أَهْلِهِ وَاصْنَعِي خَاتَمًا مِنْ وَرَقٍ
 فَقُلْتُ : لِحَاجَةٍ لِأَهْلِي فِيهِ قَالَتْ : فَتَصَدَّقِي بِهِ ، وَاصْنَعِي لَهُ خَاتَمًا مِنْ
 وَرَقٍ))

(حديث موقوف، أخرجه ابن أبي شيبة: 24554)

ความว่า “ฉัน (หมายถึงบิดาของอุมร์ บุตร สะอีด) ได้เข้าไปหาอุมมุสะละ
 มะฮฺ رضي الله عنها และขณะนั้นฉัน (อุมร์ บุตร สะอีด) ยังเล็กอยู่ และที่ (ตัวฉัน) มี
 แหวนที่ทำจากทองคำ ท่านหญิงอุมมุสะละมะฮฺ رضي الله عنها จึงได้กล่าวขึ้นว่า
 โอ้อาไวไซ จงนำมันมาให้ฉันหน่อยซิ แล้วสาวใช้ก็ได้เอาแหวนวงนั้น
 ให้กับนาง (สาวใช้ได้ถอดแหวนทองของเด็กชายอุมร์ บุตรสะอีด ให้นาง

ดูจากนั้นนางก็ได้กล่าวต่อว่า เจ้าจงนำแหวนนั้นกลับไปยังครอบครัวของ
เจ้าและจงทำแหวนที่มาจากทองแดง ฉัน (หมายถึงบิดาอุมร์ บุตร สะอีด)
ได้กล่าวขึ้นว่า ครอบครัวของเราไม่มีความต้องการต่อ (แหวนทองวงนั้น
อีกแล้ว) ท่านหญิงอุมมุสะละมะฮฺ رضي الله عنها จึงกล่าวตอบว่า หากเป็นเช่นนั้น
บริจาคและเจ้าจงทำแหวนจากทองแดงขึ้นแทน”

(บันทึกโดย Ibn Abī Shaibah: 24554, หะดีษเมาศูฟ)

ค. การสั่งใช้ให้บริจาคในหนทางของอัลลอฮ์ ﷻ

จากชะเก็ฏ

ﷺ กล่าวว่

((دَخَلَ عَلَيْهَا عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ عَوْفٍ، فَقَالَ يَا أُمَّهُ، قَدْ خِفْتُ أَنْ يُهْلِكَ نِي
كَثْرَةُ مَالِي، أَنَا أَكْثَرُ قُرَيْشٍ مَا لَا قَالَتْ يَا بِنِي أَنْفِقْ فَإِنِّي سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ
صَلَى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، يَقُولُ: إِنَّ مِنْ أَصْحَابِي مَنْ لَمْ يَرِنِي بَعْدَ أَنْ أَفَارِقَهُ،
فَخَرَجَ عَبْدُ الرَّحْمَنِ فَلَقِيَ عُمَرَ فَأَخْبَرَهُ بِالَّذِي قَالَتْ أُمُّ سَلْمَةَ، فَجَاءَ عُمَرُ
فَدَخَلَ عَلَيْهَا، فَقَالَ بِاللَّهِ مِنْهُمْ أَنَا؟ قَالَتْ لَا، وَلَنْ أُبْرِي أَحَدًا بَعْدَكَ))

(أجرجه أبو يعلى: 7003)

กล่าวว่ “อับดุลเราะหฺมาน บุตร เอาฟ رضي الله عنه เข้าพบ (ท่านหญิงอุมมุสะละ
มะฮฺ رضي الله عنها) แล้วกล่าวว่ โอ้มารดา (แห่งศรัทธาชน) แท้จริงฉันกลัวว่ฉัน
จะมีหายนะเนื่องจากทรัพย์สินของฉันมาก ฉันเป็นชาวกูร็อยซ์คนหนึ่งที่มี
ทรัพย์สินมาก ท่านหญิงกล่าวว่ โอ้ลูกของฉัน เจ้าจงบริจาคมัน (ในหนทาง
ของอัลลอฮ์ ﷻ) เถิด แท้จริงฉันได้ยินท่านเราะสูล ﷺ กล่าวว่ แท้จริงมี
เศาะหาบะฮ์ของฉันที่จะไม่ได้เห็นฉันหลังจาก ที่ฉันเสียชีวิต อับดุลเราะหฺ
มาน บุตร เอาฟ رضي الله عنه ได้ออกไปและพบท่านอุมร์ رضي الله عنه ท่านได้บอกเล่าแก่
ท่านอุมร์ رضي الله عنه ถึงสิ่งที่คุณหญิงอุมมุสะละมะฮฺ رضي الله عنها กล่าวไว้ (เมื่อได้ฟัง
คำกล่าวนั้น) ท่านอุมร์ رضي الله عنه จึงได้เข้าหานาง พร้อมถามว่ ด้วยพระนาม
ของอัลลอฮ์ ﷻ ฉันเป็นหนึ่งในพวกเขาเหล่านั้นไหม ท่านหญิงตอบ ว่

